

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra jazyků

Bakalářská práce

**Import vybraných španělských potravin a jejich role na
českém trhu**

Aneta Platilová

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Aneta Platilová

Podnikání a administrativa

Název práce

Import vybraných španělských potravin a jejich role na českém trhu

Název anglicky

Import of selected Spanish food articles and their role on the Czech market

---

Cíle práce

Hlavním cílem práce je zhodnocení obchodu České republiky se Španělskem. Dílčí cíle jsou zjištění podílu španělských produktů a jejich role na českém trhu.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části bude uvedena teorie zahraničního obchodu, pojmy týkající se mezinárodního obchodu a zákony zabývající se dovozem potravin. V praktické části bude analyzován vývoj importu ze Španělska do České republiky a podíl těchto produktů na českém trhu. V návaznosti na toto bude dále interpretována a analyzována role těchto produktů na českém trhu.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

import, Španělsko, zahraniční obchod, potravinářský průmysl, ekonomické projevy

---

Doporučené zdroje informací

DOSTÁLOVÁ, Jana a Pavel KADLEC. Potravinářské zbožíznalství: technologie potravin. Ostrava: Key Publishing, 2014. Monografie (Key Publishing). ISBN 9788074182082.

KALÍNSKÁ, Emilie. Mezinárodní obchod v 21. století. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3396-8.

NELSON, Carl A. Import/Export: How to Take Your Business Across Borders. 4th edition. United States: McGraw-Hill Education, 2009. ISBN 9780071482554.

PETROVÁ, Eva. Španělská vína. Praha: Grada, 2003. Cesty za vínem. ISBN 80-247-0353-x.

SVATOŠ, Miroslav. Zahraniční obchod: teorie a praxe. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2708-0.

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4694-4.

ŽÁK, Milan. Velká ekonomická encyklopedie. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-172-3.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Jan Mrva

Garantující pracoviště

Katedra jazyků

Elektronicky schváleno dne 14. 9. 2022

PhDr. Mgr. Lenka Kučírková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 02. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Import vybraných španělských potravin a jejich role na českém trhu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Mgr. Janu Mrvovi Ph.D. za trpělivost a ochotu mi vždy poradit. Také za jeho nepostradatelnou pomoc a obecnou podporu, kterou mi poskytl při zpracování této bakalářské práce.

Import vybraných španělských potravin a jejich role na českém trhu

Abstrakt

Tématem této bakalářské práce je analýza vývoje nejvíce dovážených potravin ze Španělska do České republiky mezi lety 2018 a 2023. Nejprve byly vymezeny a popsány jednotlivé pojmy spojené se zahraničním obchodem, jeho nevyjímaje a také teorie obchodu obecně. Dále byly zahrnuty organizace a smlouvy, které souvisí s mezinárodním obchodem.

Pomocí kvantitativní metody je nejprve analyzován průběh tohoto obchodního vztahu a možných vlivů, které tyto výkyvy zapříčinily. Poté je provedena komparativní analýza s konkurenčními zeměmi a zeměmi, které jsou (v některých případech současně) pro Česko hlavními dodavateli vybraných potravin. Na závěr byla provedena kvalitativní metoda výzkumu, kdy byla osvětlena jejich situace na českém trhu z pohledu spotřebitelů díky dotazníkovému šetření.

Na závěr jsou sumarizovány poznatky vyplívající z tohoto průzkumu.

Klíčová slova: import, Španělsko, zahraniční obchod, potravinářský průmysl, ekonomické projevy

Import of selected Spanish food articles and their role on the Czech market

Abstract

The topic of this bachelor thesis is the analysis of the evolution of the most imported food from Spain to the Czech Republic between 2018 and 2023. First, the different concepts related to foreign trade, not excluding it, and also trade theory in general were defined and described. Furthermore, organizations and treaties related to international trade were included.

Using a quantitative method, the course of this trade relationship and the possible influences that caused these fluctuations are first analyzed. A comparative analysis is then carried out with competitor countries and countries that are (in some cases simultaneously) the main suppliers of selected foodstuffs to the Czech Republic. Finally, a qualitative method of research was carried out, shedding light on their situation on the Czech market from the consumers' point of view through a questionnaire survey.

Finally, the findings of this research are summarised.

Keywords: imports, Spain, foreign trade, food industry, economic manifestations

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Teorie zahraničního obchodu	12
3.1.1 Merkantilismus	12
3.1.2 Klasická teorie	13
3.1.3 Neoklasická a alternativní teorie.....	15
3.2 Vývoj zahraničního obchodu	16
3.2.1 Vliv zahraničního obchodu na vznik peněz	16
3.3 Obchod	18
3.3.1 Obchod obecně	18
3.3.2 Zahraniční obchod	19
3.3.3 Mezinárodní obchod	20
3.4 Pojmy spojené s importem	21
3.4.1 Import.....	21
3.4.2 Obchodní bilance	22
3.4.3 Clo.....	22
3.5 Organizace a smlouvy ovlivňující mezinárodní obchod	23
3.5.1 Světová obchodní organizace	23
3.5.2 Všeobecná dohoda o clech a obchodu	24
3.5.3 Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj	25
4 Vlastní práce	26
4.1 Obecný import do ČR	26
4.2 Import španělského zboží do ČR	27
4.2.1 Vývoj celkového importu ze Španělska.....	27
4.3 Vývoj importu vybraných potravin během sledovaných let	28
4.3.1 Situace ovlivňující vybrané potraviny v průběhu let	30
4.3.2 Vepřové maso a Uzeniny nebo podobné výrobky z masa	31
4.3.3 Rajčata	33
4.3.4 Pomeranče, mandarinky a klementinky	34
4.3.5 Olivový olej	36
4.3.6 Vína z čerstvých hroznů	38
4.4 Španělsku konkurující země v dovozu vybraných potravin	40
4.4.1 Vepřové maso a uzeniny nebo podobné výrobky z masa	40
4.4.2 Rajčata	42
4.4.3 Pomeranče, mandarinky a klementinky	43

4.4.4	Olivový olej	44
4.4.5	Vína.....	46
4.5	Finanční ohodnocení	47
4.6	Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření.....	48
	Graf 9 Nejvíce nakupované ovoce dle kategorie pohlaví	50
5	Zhodnocení výsledků	52
6	Závěr.....	53
7	Seznam použitých zdrojů	54
7.1	Knižní zdroje	54
7.2	Internetové zdroje.....	54
7.3	Zdroje tabulek a grafů	58
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	59
8.1	Seznam obrázků	59
8.2	Seznam tabulek	59
8.3	Seznam grafů.....	59
8.4	Seznam použitých zkratk.....	59
	Přílohy.....	60

1 Úvod

Ve spletnosti dnešní globalizované ekonomiky se zaměřuje tato bakalářská práce na analýzu importu vybraných španělských potravin, jimiž jsou vepřové maso, pomeranče a mandarinky, rajčata, olivový olej a vína do České republiky.

Tato práce se zaměřuje na několik klíčových aspektů, jejichž cílem je rozšířit poznatky o problematice importu ze Španělska a přispět k lepšímu porozumění vztahu mezi těmito potravinami na českém trhu. Ať už z pohledu státu a kolik procent tyto potraviny zabírají, tak z pohledu spotřebitelů, kteří se při svých nákupech rozhodují, jestli výše uvedené potraviny koupit či nikoliv. Za účelem získání těchto informací byly kontaktovány vybrané obchodní řetězce supermarketů, konkrétně se jednalo o Billu, Tesco, Kaufland, Globus, Lidl a další. Všechny tyto instituce však s omluvou nebyly schopny tyto informace poskytnout. Rovněž byly kontaktovány specializované obchody, konkrétně Herbivore, Sabores, LoBueno, Jamonarna, TopDelikatesy.cz, Bonovino a TAE AgriCo s.r.o. za účelem zjištění metod dovozu. Ze všech uvedených odpověděli jedině Jamonarna a TopDelikatesy.cz, jejichž odpovědi byly v některých případech zapracovány do kapitol o vybraných potravinách.

2 Cíl práce a metodika

Tato bakalářská práce si klade za cíl zhodnotit průběh importu vybraných potravin ze Španělska v průběhu let 2018–2023, identifikovat příčiny odchylek a dále je porovnat s konkurencí. Dílčím cílem je pak určit roli těchto potravin na českém trhu z pohledu spotřebitelů.

Těchto cílů bylo dosaženo pomocí kvantitativního přístupu, kdy byl nejprve analyzován vývoj importu vybraných potravin v netto hodnotě v průběhu sledovaných let dle statistik ČSÚ. Bylo rovněž osvětleno, proč došlo v některých letech k poklesu nebo naopak nárůstu tohoto dovozu pomocí Situačních a výhledových zpráv Ministerstva zemědělství, informací ze stránek španělského Ministerstva zemědělství, rybolovu a výživy a také z dalších zdrojů. Následně byl tento průběh porovnán se zeměmi, které opět ze statistik ČSÚ vykazují největší aktivitu při dovozu vybraných potravin. Pro účely zjištění role vybraných potravin na českém trhu mezi českými spotřebiteli, bylo provedeno dotazníkové šetření, které přispělo svým kvalitativním přístupem k objasnění situace na trhu.

3 Teoretická východiska

Teoretická část této práce se zaměřuje na přehled klíčových konceptů a teorií v oblasti zahraničního obchodu. Zaměřuje se na představení klíčových myšlenek a přístupů, které jsou relevantní pro pochopení výměny zboží mezi jednotlivými státy. Následně pak na popis jednotlivých pojmů souvisejících s přesunem zboží přes státní hranice do jiné státu.

3.1 Teorie zahraničního obchodu

Tato kapitola si klade za cíl objasnit vývoj obchodní politiky, definování role zahraničního obchodu a jeho teorie. Vliv zahraničního obchodu usměrňuje obchodní vztahy mezi zeměmi po celém světě. K účelům této práce je potřeba tuto historickou část objasnit, a tak v dalších podkapitolách bude popsán vývoj hospodářských směrů od merkantilismu po alternativní ekonomii.

3.1.1 Merkantilismus

Jak již bylo uvedeno, pod názvem merkantilismus se skrývá jedno z označení druhů hospodářské a zahraničně-obchodní politiky. Toto smýšlení zaznamenalo svůj největší význam v období 16. až 18. století. Následně však bylo vyvráceno Adamem Smithem, významným ekonomem a filozofem Davidem Humem. Ti byli předními představiteli klasické ekonomie, která bude rozebrána v následující kapitole. Merkantilisté se domnívali, že čím větším množstvím drahých kovů země disponuje, tím bohatší je. Avšak jedinými dvěma možnostmi, jak toto bohatství získat a dosáhnout tak této vize, bylo pomocí těžby na vlastním území, nebo prostřednictvím zahraničních obchodních operací. Což byla jediná možnost pro země, které na svém území nebyly schopny tyto kovy vytěžit, popřípadě ve svých koloniích. Tím se dostáváme k samotné myšlence probírané politiky, kterou byla podpora exportu a snižování importu. Cílem bylo zkrátka prodat své zboží jiným státům výměnou ze jejich drahé kovy a oslabit tak jejich ekonomiku, zatímco tuzemská ekonomika měla naopak posilovat.¹

Byla zde i skupina ortodoxních merkantilistů, kterým se říká bullionisté, přičemž nejnámějším by Thomas Mun. Ti stáli radikálně za prvotní myšlenkou tohoto směru a tvrdili, že by se ze země neměly drahé kovy vůbec vyvážet. Ovšem postupem času pochopili, že čím větším obnosem těchto kovů daná země disponuje, tím vyšší je pak cenová hladina. To se pak negativně projevuje na konkurenceschopnosti domácích produktů, což pro ekonomiku

---

¹ KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada).

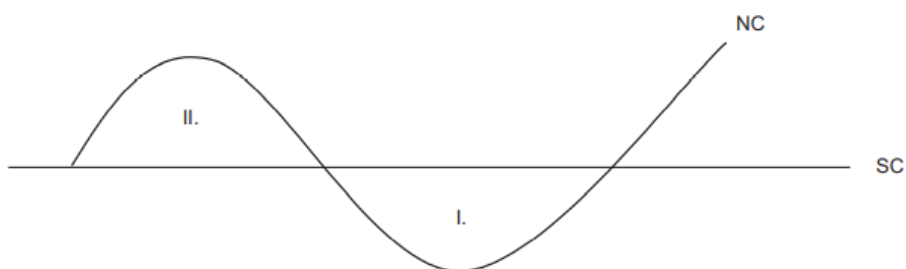
představuje problém.² Kubišta (2009) tvrdí, že je i v dnešní době možné u některých zemí vyzorovat jisté náznaky merkantilismu. Podle něj je jedním z široce využívaných nástrojů pro prospěch domácí ekonomiky stále subvence exportu a restrikce importu.³

3.1.2 Klasická teorie

Adam Smith byl prvním ekonomem, který definoval roli zahraničního obchodu. Rovněž se jedná o autora klíčového díla v oblasti klasické ekonomie s názvem *Úvahy o podstatě a původu bohatství národů*. Tato jeho práce pojednává o způsobu dosažení celosvětové prosperity pomocí teorie komparativních výhod, která byla později překonána jinými teoriemi. Ta spočívá ve specializaci zemí, jež budou vytvářet výrobky, které budou schopny konkurence ze strany jiných zemí. Pokud tak budou činit nejefektivněji a ekonomicky nejvýhodněji, jak jim daná ekonomika dovolí, v ideálním případě více než ostatní země, budou moci tyto produkty prodávat na mezinárodních trzích a těžit z toho jisté výhody. Tato kniha byla napsána v době, kdy průmyslová revoluce začínala nabírat na síle. Velká Británie, ve které tato revoluce započala, měla k dispozici především průmyslové výrobky, které bylo ale nutné exportovat ze země. To pro Británii nepředstavovalo problém, protože tyto výrobky neměly téměř žádnou konkurenci, a tak mohli průmyslníci rozhodovat o tom, za kolik se zboží prodá.⁴

Druhou významnou osobností byl David Ricardo, který byl jedním z průkopníků klasické ekonomické teorie. Tento ekonom byl rovněž zakladatelem druhé teorie nazývané teorie relativních výhod a autorem díla s názvem *Základy politické ekonomie a zdanění*. Svatoš (2009) zakreslil Ricardovu teorii do grafů, na kterých vše vysvětlil.⁵

Obrázek 1 Teorie relevantních výhod – obě oblasti

Zdroj: Zahraniční obchod (2009)

² Tamtéž.

³ KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009.

⁴ SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada).

⁵ Tamtéž, s. 18.

Obrázek č. 1 zobrazuje situaci, „kdy existuje objemová rovnováha mezi vývozy v pásmu absolutních výhod a vývozy v pásmu absolutních ztrát.“⁶ Výrobky, spadající do zóny I., jsou pro export země klíčové, jelikož se jedná o situaci, kdy jsou domácí ceny pod úrovní těch světových. Vývozce tak čerpá absolutních výhod a měl by toho při mezinárodních obchodech využít.⁷

Obrázek 2 Teorie relevantních výhod – oblast absolutní ztráty

Zdroj: Zahraniční obchod (2009)

Avšak i export produktů z oblasti II. může být považován za prospěšný, i přes fakt, že jeho vývozem vznikne ztráta. Obrázek č. 2 popisuje princip nákupu potřebných výrobků za peníze vydělané prodejem produktů z oblasti absolutní ztráty. Pro zemi by nebylo výhodné je vyrábět na svém území, protože by byl proces delší a nákladnější. Proto raději obětuje relativní ztrátu vzniklou při vývozu těchto produktů za jejich výhodnější nákup ze zahraničí.⁸

Ricardova teorie byla posléze rozšířena o teorii vzájemné poptávky a teorie mezinárodního směnného poměru. Tyto změny provedl John Stuart Mill, ekonom a autor díla *O svobodě*, pojednávající o smyslu individuální svobody a role státu, který ji omezuje. Během 20. století v Ricardově teorii pokračovala další teorie, jejíž základy tvoří rozbor mezinárodního obchodu. Tato analýza pokračuje v myšlence, že hlavní roli v těchto obchodech hrají odlišnosti mezi nižšími náklady vynaloženými na produkci zboží oproti jiným zemím. Rozdílem je však, že tato teorie se pokouší poukázat na konkrétní výrobní faktory, které jsou příčinou těchto rozdílů. Následovala teorie vybavenosti výrobními faktory, kterou kromě restriktivních faktorů dále stanovují předpoklady, že pro tvorbu každého výrobku je třeba využití rozdílných výrobních faktorů, a že jiné země mají odlišné výrobní zdroje. To vše vytvarovalo dynamickou

⁶SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). s. 18.

⁷ Tamtéž, s. 18.

⁸ Tamtéž, s. 19.

teorii komparativních výhod, jejíž přesné znění je: „*Země se budou specializovat na výrobu a vývoz těchto druhů zboží, které jsou relativně náročné na ten výrobní faktor (nebo faktory), jímž (respektive jimiž) je země relativně nejlépe vybavena.*“⁹

3.1.3 Neoklasická a alternativní teorie

Neoklasická teorie, se od klasické teorie odlišuje mimo jiné tím, že nepovažuje práci jako základní výrobní faktor pro stanovení ceny komodit. Tuto teorii tedy určuje skutečnost, že pro výrobu zboží není zapotřebí pouze práce, ale také další výrobní faktory, jimiž jsou půda a kapitál. Je zde několik teorií, které budou popsány. Teorie alternativních nákladů říká, že každé ekonomické rozhodnutí má náklady, které znamenají opuštění od dalších alternativních možností. Proto jsou někdy tyto náklady nazývány jako náklady ušlé příležitosti, ty pak udávají cenu zboží. Další na řadě je teorie vybavenosti výrobními faktory, která popisuje, že obchod mezi dvěma zeměmi je výhodný pro obě strany, pokud mají tyto země různé náklady na nahrazení výroby určitého zboží (národní substituční náklady) a pokud mezinárodní směnný poměr je mezi těmito náklady. Jinými slovy, pokud se země specializují ve výrobě zboží, ve kterém mají relativní výhodu, a pokud mohou tento výrobek vyměnit za zboží, které mají relativně vyšší náklady na výrobu, obě země z toho mohou mít prospěch.¹⁰ Mezi nejvýznamnější modely této teorie se řadí Heckscher-Ohlinův model, který byl dále rozšířen jinými významnými autory a jejich teoriemi. Některé z nich byly již výše popsány, např. Leontiefův paradox naznačující, že výše kapitálu v zemi není spojena s charakterem jejích exportovaných produktů.¹¹

V neoklasické teorii se objevuje soubor podmínek, které však v praxi není možné dodržet. A tak začaly vznikat alternativní teorie, které jsou s mainstreamovými teoriemi ve velkém rozporu. Ukázkou těchto teorií jsou kupříkladu teorie periferní ekonomiky, které popisují situaci, kdy se obchodní partnerství mezi dvěma či více ekonomikami stává nevýhodným. Tuto teorii formuloval Raúl Prebisch, který tvrdil, že k tomuto zhoršování obchodních vztahů dochází, protože země s nižším HNP vyvázejí zboží, jehož ceny nerostou tak rychle jako hodnoty průmyslových výrobků dovážených z ekonomicky vyspělejších států.¹²

---

⁹ Tamtéž, s. 20.

¹⁰ Neoklasická a standardní teorie obchodu. In: *Albatros Media* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://cdn.albatrosmedia.cz/Files/Sample/9383937/?name=Uk%C3%A1zka.pdf>

¹¹ SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada).

¹² KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada).

3.2 Vývoj zahraničního obchodu

Obecně platí, že se individuální země snažily vyrábět nejrůznější statky za použití co nejnižších nákladů a v co nejvyšší kvalitě. Je proto přirozené, že některé státy byli v tomto směru úspěšnější. To však neměnilo fakt, že chtěli s těmito statky obchodovat s jinými zeměmi a získat za ně další zboží. Postupem času vzniklo několik objevů, které byly poptávány téměř všemi státními útvary. Jednalo se především o vzácné kovy, které jak již bylo zmíněno, brali merkantilisté jako hlavní zdroj bohatství národa. V kapitole zabývající se merkantilismem bylo uvedeno, že se tyto kovy (nebo v tomto případě jiné vzácné vynálezy) daly buďto nalézt, popřípadě vytvořit, na území dané země nebo se musely získat obchodem. Existuje však i třetí možnost, a to vynucené získání tohoto zboží prostřednictvím války.¹³

Původní způsob obchodu byl založen na výměně dvou artiklů. V dnešní době nazýváme tuto směnu jako barterový obchod, ten představoval v postupném vývoji zahraničního obchodu jistou překážku pro rychlý a snadný obchod. Pokud chtěli totiž dříve někteří lidé takto obchodovat, museli najít vyváženě hodnotné zboží k produktu, který si chtěli zakoupit. Což pro tyto obchodníky představovalo komplikaci. Tomuto způsobu platidla se říká všeobecný ekvivalent, zjednodušeně něco, za co si lidé vyměňovali své zboží. Mnohdy však tyto ekvivalenty neměli stejnou cenu jako zboží, za které jej vyměnili, a tak bylo třeba přijít s novým způsobem placení. Jako nejlepší se prokázaly již několikrát zmíněné drahé kovy. Měly totiž ideální vlastnosti, byly hojně poptávané, neměly příliš velké rozměry a jejich cenové ohodnocení bylo vysoké.¹⁴

3.2.1 Vliv zahraničního obchodu na vznik peněz

Drahé kovy se tak dostaly do popředí a staly se nejúspěšnějšími komoditními penězi. Za ty se považovaly druhy komodit, které se na daném území potřebovaly v nejvyšší míře, a tudíž byly hojně přijímané. V České republice se jednalo především o plátno, ze kterého také vznikl název „platidlo“.¹⁵

S postupem času se i tato platidla musela přizpůsobovat globálním požadavkům a vyvinout se v něco praktičtějšího, než byla doposud prováděná výměna jednoho zboží za druhé. Tomuto rozvoji velmi pomohl zahraniční obchod. Kvůli němu musela platidla změnit svou formu, jelikož i když bylo toto zboží celosvětově uznávané, bylo např. těžké na převoz nebo

---

¹³ SVATOSĚ, Miroslav. *Zahraníční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada).

¹⁴ Tamtéž, s. 16.

¹⁵ POSPÍŠIL, Richard, Vladimír HOBZA a Zdeněk PUCHINGER. *Finance a bankovníctví*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006.

neudrželo svou hodnotu dostatečně dlouhou dobu. Proto se platební prostředky musely vyvinout a splňovat jistá kritéria. Tyto prostředky museli být dělitelné, schopné zachovat svou hodnotu po co nejdelší možnou dobu a také snadno přenosné.¹⁶

A tak se opět tato práce dostává k využití drahých kovů, které splňovali výše uvedené nové podmínky. Využívalo se především zlato a stříbro, ze kterých se začaly vyrábět první mince. Tvorbou peněz tak bylo ulehčeno obchodování nejen v tuzemsku, ale i v globální sféře, navíc se tímto způsobem snížili náklady spojené s obchodními transakcemi.¹⁷ Je třeba zmínit, že drahé kovy nebyly jedinými komoditami, které splňovaly podmínky nových platebních prostředků. Další možná platidla představovali neobvyklé předměty (pro střední Evropu) jako sloní kosti nebo jantary. Později se však i tyto peníze ukázali pro lidi nepohodlnými. Zlaté a stříbrné mince byly sice lehce přenosné, ale vzhledem k jejich váze nebyly až tak praktické, jak se na první pohled zdálo. Navíc se s průběhem času stávaly hůře dostupnými, příčinou mohlo být např. jejich hromadění majetnými lidmi. Vývoj mezinárodního obchodu se tím pádem nebyl schopen vyvíjet tak rychle. I přes tyto okolnosti se však našlo řešení v podobě vzniku papírových peněz, které víceméně nahradili tyto mince.¹⁸

Tento nový druh peněz měl dvě základní podoby, prvním z nich jsou bankovky. Pospíšil (2006) se zde zmiňuje o nově vzniklém povolání směnárníků, kteří kromě výměny peněz a dalších činností také provozovali depozitum peněžních kovů, mincí či jiných cenností. Po převzetí těchto položek do úschovy se věřiteli vystavil depozitní list, který zaručoval okamžitou splatnost. S přizpůsobováním této profese se nakonec směnárníci přetransformovali na bankéře, jejichž počínání se směnkami stanovilo základ pro bankovky. Jejich proplacení zlatem a stříbrem přineslo myšlenku krytí těchto papírových peněz drahými kovy. Pro navýšení počtu oběživa v ekonomice v případě nutnosti, bylo řešením snížení výše tohoto krytí, které umožnilo výdej většího objemu papírových peněz. V České republice se od 70. let 20. století tento model krytí nepoužívá.¹⁹

Výše v textu je uváděno, že tento „nový“ druh papírových peněz měl dvě základní podoby. Bankovky, které jsou již popsány a státovky. Ty na rozdíl od bankovek nemohly být směněny a jejich hodnotu určoval stát. V dějinách měli panovníci obvykle exkluzivní právo na výdej peněz pro případ různých financování zájmů země, což jim ulehčovalo zaplacení

---

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada).

¹⁹ POSPÍŠIL, Richard, Vladimír HOBZA a Zdeněk PUCHINGER. *Finance a bankovníctví*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006

neplánovaných výdajů. Pokud bylo zapotřebí, hlava státu vydala do oběhu více peněz, lidé si za ně mohli kupovat jiné zboží a služby, avšak jejich výměna za peněžní kovy nebyla možná. Ve své podstatě zastává roli dluhopisu, který je „emitovaný státem, s nuceným oběhem, nesměnitelný za peněžní kov“.²⁰

3.3 Obchod

Obchod je základním prvkem ekonomie, prolíná jak oblast makroekonomie, tak i mikroekonomie. První náznaky ekonomie začaly právě prostřednictvím výměnného obchodu. Tato kapitola je tak velmi důležitou součástí této práce. Před objasněním pojmů jako je import musí nejprve předcházet kapitola, která objasní koncept zahraničního obchodu.

3.3.1 Obchod obecně

Obchod je možné popsat jako finanční hospodářskou operaci, během které dochází ke směně zboží a služeb na trhu. To je místo, kde se setkávají prodávající a kupující za účelem výměny zboží a služeb. Pojem obchod může být chápán dvěma způsoby. Zprvce tak, jak byl již v této podkapitole popsán. Obchod, ve smyslu činnosti plní mnoho úkolů, např. přízpusobovací funkci, která umožňuje trhu reagovat na změny v poptávce a nabídce prostřednictvím změn v cenách a množství zboží a služeb. Tím napomáhá udržování rovnováhy na trhu. Rovněž udržuje v chodu tržní ekonomiku. Druhým pojetím je obchod jako soubor firem a obchodních jednotek, které praktikují první způsob chápání obchodu. Tyto instituce fungují, ve všech stupních výroby, jako prostředníci mezi produkcí (výrobci) a spotřebiteli. Propojením těchto dvou možných chápání se obchod stává samostatnou oblastí ekonomiky. Od roku 2008 je v České republice aplikována kategorizace ekonomického jednání do jednotlivých tříd.²¹

Obchod patří do kategorie označené písmenem G. Tato skupina *Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel* se dělí do tří oddílů, § 45, který zahrnuje veškeré aktivity spojené s probíraným pojmem a údržbou automobilů, motorek a dalších vozidel. Druhý a třetí oddíly se zabývají dalšími obchodními činnostmi. Obchod je velmi široký pojem, a tak možné se na něj dívat z mnoha úhlů pohledu a dělit ho do několika podskupin dle jeho vlastností. Záleží na tom, která země ho provádí a také s kterou další zemí nebo s čím obchoduje a v jaké fázi se produkce tohoto zboží nachází. Následující podkapitoly se zaměří na dvě ze základních možných rozdělení, a to na zahraniční a mezinárodní obchod. Přičemž je

---

²⁰ Tamtéž, s. 9.

²¹ ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada).

třeba dodat, že podle rozdělení obchodu hraničním způsobem, se rozděluje na tři skupiny. Zahraniční, mezinárodní a vnitřní obchod, kterým je nazývána koupě a prodej v rámci jednoho státu. Tuto činnost vykonávají všechny obchodní jednotky, které se věnují obchodu.²²

3.3.2 Zahraniční obchod

Před rozebráním zahraničního obchodu je třeba nejprve popsat termín národní ekonomiky. Jedná se o postup života zboží od jeho tvorby po jeho spotřebu, který existuje díky ekonomickým subjektů. Ty se skládají z domácností, firmy a státu, který se dělí na domácí a zahraniční. A jak již z názvu vyplývá, jedná se o ekonomiku jednoho národa, tj. konkrétní země.²³

Koncept zahraničního obchodu by se dal definovat jako transakce přesahující vymezené rozhraní své ekonomiky, jinými slovy obchodování mezi jednou konkrétní zemí s jinou nebo několika dalšími zeměmi. Hlavní součástí probíraného tématu je pak export a import, kterému bude věnována samostatná kapitola. Opět se dostáváme k existenci dvou způsobů klasifikace probíraného oběhu zboží a služeb. Podle historického vývoje se jako první používalo tzv. přeshraniční obchodování, jehož základní podstatou je hraní národní ekonomiky a státu za synonyma. Jedná se o pojem, na jehož základě zahraniční obchod představuje situace, kdy se zboží dostane mimo státní území. V tomto pojetí dále nehraje roli občanství ani jedné ze stran probíhající směny. Tento přístup k zahraničnímu obchodu se využívá pro statistické výpočty zahraničního obchodu. Jako druhé vzniklo národní pojetí tohoto oběhu zboží, které odpovídá na popud transformací v globální sféře. Obsahem zmíněného konceptu je odmyšlení existence státního vymezení a zaměření se pouze na směnu mezi tzv. rezidenty a nerezidenty. Pod pojmem rezidenti se skrývají subjekty, které mají trvalý pobyt nebo hlavní centrum své hospodářské činnosti v dané zemi. Naopak nerezidenti jsou občany jedné země, ale svou činnost provozují za jejími hranicemi v druhé zemi. V přítomnosti se vyskytuje i mnoho forem odlišujících se od standardu, kam mimo jiné spadá i zušlechťovací styk. Tím je míněna situace, kdy je nerezidentem dovezeno zboží do domácí ekonomiky za účelem jeho dalšího zpracování před jeho příštím exportem. A již tradičně se rozděluje, a to na pasivní a aktivní režim.²⁴

Jejich nedílnou součástí je celní kodex, kdy se jedná o soubor předpisů pro členské státy EU pro veškeré jejich obchodní transakce, ať s jinými státy EU či mimo ni. V souladu s ním

---

²² G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. In: *CZ-NACE* [online]. c2018 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/>

²³ ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada).

²⁴ Tamtéž, s. 16.

poskytuje aktivní zušlechťovací styk jednu z možností, a to využití „zboží, které není zbožím Společenství a které má být vyvezeno zpět z celního území Společenství ve formě zušlechtěných výrobků, aniž by podléhalo dovoznímu clu a obchodně-politickým opatřením (podmíněný systém)“ nebo „zboží propuštěné do volného oběhu s vrácením nebo prominutím dovozního cla, kterému toto zboží podléhá, je-li vyvezeno z celního území Společenství ve formě zušlechtěných výrobků (systém navracení)“. To vše za účelem uskutečnění zlepšení, úpravy či eventuálně změny zboží ve vymezené oblasti EU.²⁵ Pasivní režim je ve své podstatě přehození rolí, tím je myšleno, že tento zušlechťovací styk naopak poskytuje možnost exportu zboží z území EU. Toto zboží je v jiné zemi zušlechtěno a následně je navraceno a zařazeno do oběhu. V tomto případě je i zde možnost celkového či dílčího osvobození od cla.²⁶

Na zahraniční obchod je dále možné nahlížet z pohledu složení vývozu nebo dovozu. Podstatnými faktory jsou zainteresované země a sortiment obchodovaného zboží. Za předpokladu, že se probíhající transakce odehrává za účasti identických skupin komodit, je tento obchod nazýván vnitro odvětvový. Jeho opakem je meziodvětvový, ve kterém není skladba těchto komodit totožná.²⁷

3.3.3 Mezinárodní obchod

Mezinárodním obchodem je chápáno sloučení několika zahraničních obchodů dohromady. Jedná se o soubor činností spojených s obchodem mezi alespoň dvěma zeměmi. Jinak se však od zahraničního obchodu významně neliší, jde spíše o jeho agregaci. I v případě mezinárodního obchodu probíhá mezi již uvedenými ekonomickými subjekty, hlavními aktéry jsou zde domácnosti a firmy daných zemí, především pak korporace s globálními dosahy.²⁸

Jak Štěrbová (2013) uvádí, mezinárodní obchod obsahuje několik činností, které usměrňují jeho evoluce v dlouhodobém horizontu. Záleží na rozložení práce, půdy a kapitálu, na vývoji každé ekonomiky zvlášť (přičemž v dnešní době se díky globalizaci dá hovořit o celkové světové ekonomice) a jejich vzájemných vztazích. Změny v mezinárodním obchodě determinují i krátkodobí činitelé, kteří mezinárodní obchod ovlivňují v průběhu změn posílení

---

²⁵ Aktivní zušlechťovací styk. In: *Celní správa České republiky* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/RHU/Stranky/AZS.aspx>

²⁶ Pasivní zušlechťovací styk. In: *Celní správa České republiky* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/RHU/Stranky/pasivni-zuslechtovaci-styk.aspx>

²⁷ ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada).

²⁸ ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada).

nebo oslabení ekonomiky. Zahrnující ceny měnových kurzů, úroveň nabídky a poptávky v zemi nebo také politické dění.²⁹

Tento styl obchodu má i svá specifika. Jedním z nich je fakt, že se nedá obchodovat s každým zbožím, jelikož ne každý trh je pro něj uzpůsoben. Pro vysvětlení bude použit konkrétní příklad vyplývající z této bakalářské práce. Při obchodu s vepřovým masem je mezinárodní obchod částečně omezen o státy Blízkého východu, jelikož po tomto druhu masa nebude taková poptávka. Navíc musí být toto zboží uzpůsobeno pro dlouhé vzdálenosti, které musí podstoupit, než se dostane do konečné destinace. Zainteresované subjekty se musí vypořádat s dalšími rozdíly, než jsou ty kulturní, které byly rozebrány na uvedeném příkladu. Politickým rámcem působení se dnes zabývá Světová obchodní organizace regulující obchodní sféru nejen s komoditami a službami.³⁰ Na téma této organizace bude sepsána samostatná kapitola, ve které bude vše podrobněji osvětleno.

3.4 Pojmy spojené s importem

Po předchozím popsání obchodu je pro tuto bakalářskou práci potřeba rozebrat klíčový pojem, kterým je import. Při rozebrání toho typu obchodu je důležité také zmínit obchodní bilanci a pro případ obchodu zemí mimo území EU také clo.

3.4.1 Import

Dovoz představuje hodnotu, peněžní nebo početní/hmotnostní, artiklů koupených v zahraničí a zaslaných do tuzemska. Na základě druhu dovážených komodit se rozlišuje nehmotný, nebo také někdy neviditelný dovoz, za který se považují vynálezy, znalosti či různé služby. A hmotný dovoz, dělící se na movitý a nemovitý majetek. Další možné rozdělení je do kategorií speciálních nebo generálních dovozů. Mezi speciální dovoz se řadí obchod se zbožím určeným ke spotřebě v zemi dovozu a dovoz zboží jak za účelem aktivního či pasivního zušlechťovacího styku. Import označený jako generální zastřešuje předchozí kategorii, ale i dovoz za účelem následného vývozu prvotně dovezeného zboží, tedy reexport. Dále také záleží na způsobu získání těchto komodit. Nákup zboží tuzemským zákazníkem (ekonomickým subjektem) bezprostředně od dodavatele se považuje za přímý dovoz. Je-li v cestě komodity ke konečnému spotřebiteli obchodní zprostředkovatel, jedná se o dovoz nepřímý.³¹

---

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž, s. 19.

³¹ ŽÁK, Milan. *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde, 1999.

3.4.2 Obchodní bilance

Jde o poměr celkového exportu k celkovému importu pro jednu nebo více zemí za daný časový úsek, který se obvykle pohybuje mezi 12 měsíci, bez zřetele na dobu splatnosti. Obchodní bilance je klasifikována do dvou kategorií, a to prostřednictvím určení vyšší hodnoty importu a exportu ve sledovaném období. O aktivní obchodní bilanci se mluví v případě, že export převyšuje import, je-li však hodnota exportu nižší, jde o pasivní bilanci. Tyto dva druhy obchodní bilance nám však nedávají možnost jasné expertízy ekonomického a platebního postavení dané země vůči ostatním zemím. K tomu by měl být identifikován vztah mezi obchodní bilancí a ostatními složkami finančního a běžného účtu platební bilance.³²

3.4.3 Clo

Import i export může podléhat clu v závislosti na zemi, s níž se právě obchoduje. Cla většinou fungují jako protekcionistický prostředek pro importované produkty, v každém případě však běžně prodražují komodity v recipročním obchodu. Tento ekonomický nástroj je nejdéle fungujícím nástrojem obchodní politiky. Jedná se o poplatek, který platí dovozce při importu zboží a zároveň poplatek, který platí vývozce při exportu zboží k užítku státní pokladny. V současnosti používáme jak vývozní, tak dovozní clo jen výjimečně. Dříve mělo fiskální význam, tedy že přinášelo aktivum do státní pokladny. Tento význam je v dnešní době nicméně nižší v rozvinutých tržních ekonomikách, tato funkce mu však zůstala v rozvojových zemích. V rozvinutých tržních ekonomikách v první řadě chrání proti importu zboží ze zahraničí.³³

Diferencuje se clo valorické a specifické. U valorického cla se stanoví procento, které se bude vybírat podle celní hodnoty zboží, u specifického cla se určí pevná částka za jednotku zboží neohledně na jeho cenu. Dále je možné tyto typy kombinovat. Souhrn celních sazeb pro jednu nebo více zemí sjednocených se celní unie se nazývá celní sazebník. Tento sazebník zahrnuje všeobecné, smluvní a preferenční celní sazby u jednotlivých položek. Preferenční sazby, vyrovnávající clo a antidumpingové clo se využívají pro rozvojové, případně i pro další země. Celním deliktem je označováno nedodržování celních předpisů, jako jsou nelegální import či export zboží, falšování dokumentů či klamání úřadů.³⁴

---

³² Tamtéž, s. 477.

³³ Tamtéž, s.136.

³⁴ Tamtéž.

3.5 Organizace a smlouvy ovlivňující mezinárodní obchod

V dnešní době je každá záležitost řízena stanovenými pravidly, výjimkou tak není ani export či import. Zásadní roli zde hraje Světová obchodní organizace, která je klíčovou organizací formulující mezinárodní obchodní prostředí. Za zmínku také stojí Obecná dohoda o clech a obchodu, která jak již z názvu vyplývá, se zaměřuje na rámec obchodních činností mezi zeměmi a regulaci cel.

3.5.1 Světová obchodní organizace

Světová obchodní organizace (dále jen WTO) je uskupení, čítající v současné době 164 členů, které slouží jako prostředí pro členské státy k obchodním jednáním ohledně norem v oblasti mezinárodního obchodu. Jejím dalším úkolem je projednávání a ukončení ekonomických konfliktů a plní také úlohu sledování obchodních politik členských států. WTO byla založena 15.04.1994 podpisem Dohody o zřízení Světové obchodní organizace. Tento vznik se odehrával v průběhu Uruguayského kola, což bylo jednání v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu (dále jen GATT) probíhající v letech 1986–1994, s cílem liberalizovat mezinárodní obchod a vznik WTO, který představoval snahu navázat a rozšířit GATT. Formálně však tato organizace sídlící v Ženevě začala fungovat až 01.01.1995. Mezi zakládající země se řadí jak Česká republika, tak Španělsko, u čehož je třeba podotknout, že se země nestaly členy WTO automaticky jen proto, že měly podepsanou první smlouvu. Pro zařazení do této organizace musí země přijmout upravenou verzi GATT a další právní dohody.³⁵

Hlavním cílem této mezivládní organizace je zlepšit postavení svých členů v ekonomické oblasti a dosažení světových makroekonomických cílů, jako jsou kupříkladu zvýšení životní úrovně, docílení nulové nezaměstnanosti a rostoucí úrovně reálného důchodu. V rámci dosažení udržitelného rozvoje se také zaměřuje na efektivnější využití zdrojů na globální úrovni.³⁶

Celá struktura Světové obchodní organizace stojí na Dohodě o ustavení WTO, horizontálních aktivitách (spolupráce členských zemí na stejné úrovni) a dalších dohodách. Ty se skládají z Dohod GATT (všeobecná dohoda o clech a obchodu) a GATS (všeobecná dohoda o obchodu se službami) zaobírající se obchodem se zbožím a službami. Následuje Dohoda TRIPS zabývající se duševním vlastnictvím. Uvedenými horizontálními aktivitami jsou pak

---

³⁵ Základní informace k WTO a DDA. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2018 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/svetova-obchodni-organizace/zakladni-informace/zakladni-informace-k-wto-a-dda--7894/>

³⁶ Tamtéž.

Ujednání o řešení sporů a Mechanismus prověrek obchodní politiky.³⁷ Konference ministrů, tak se nazývá nejvyšší orgán probírané organizace, která zasedá alespoň každé dva roky. Dalším orgánem je Generální rada, kterou tvoří reprezentanti z každého členského státu. Urovnává konflikty, analyzuje obchodní politiky a zastupuje tuto organizaci. Administrativní a technickou stránku práce má na starosti sekretariát, ten je řízený generálním ředitelem, který je volen členskými státy na čtyři roky. Tuto roli v současnosti zastává Ngozi Okonjo-Iweala, která je v pořadí již sedmou na této pozici.³⁸

WTO pokračuje v tradici GATT a činí rozhodnutí takzvaným konsenzem, tedy jednoznačným přijetím rozhodnutí. Tedy shodou všech členů, nikoliv pouze většiny. To přichází na řadu až v případě selhání první metody. Tato organizace je postavena na principech, jež jsou dodržovány během liberalizace a tvorby obchodních pravidel. Základními principy jsou např. nediskriminovat, což zajišťuje rovné zacházení se všemi členy, férová soutěž (např. odstranění dumpingových produktů) a zásady předvídatelnosti a transparentnosti, které zajišťují jistotu v oblasti právních závazností.³⁹

3.5.2 Všeobecná dohoda o clech a obchodu

GATT je multilaterální obchodní pakt mezi vládami, který obsahuje jejich práva a povinnosti. Globální obchod byl touto dohodou regulován až do roku 1995, kdy byla nahrazena rozšířenější WTO. Detailně vypsaná pravidla uvedená ve smlouvě reprezentují dohodnuté standardy pro obchodní vztahy mezi smluvními stranami. Tato původní dohoda z roku 1947 byla založena 23 zeměmi, kam patřilo i tehdejší Československo, které bylo jediným „zástupcem“ socialistických zemí, alespoň v roce vzniku GATT. Tyto země se usnesly na společném cíli zlepšení podmínek pro obchod a tím ho navýšit, prostřednictvím snížení cel a kvót.⁴⁰ Šulc (1966) dále dodává, že z úvodní části této smlouvy dále vyplývá, že cílem bylo i „zvýšení životní úrovně, zajištění plné zaměstnanosti, plné využívání zdrojů a rozvoj výroby“. Země se dále shodují na zbytečnosti zásahu státu do obchodní politiky. Z celou dobu svého

---

³⁷ Tamtéž.

³⁸ WTO Director-General selection process. In: *World Trade Organization* [online]. 2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/dg_e/dg_selection_process_e.htm

³⁹ What we stand for. In: *World Trade Organization* [online]. [1995] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/what_stand_for_e.htm

⁴⁰ NELSON, Carl A. *Import/export: How to take your business across borders*. 4th ed. New York: McGraw Hill, c2009.

působení se členským zemím podařilo dosáhnout úctyhodných změn zaměřených na dosažení stanoveného cíle. Největší úspěch zaznamenala konference z roku 1964 tzv. Kennedyho kolo.⁴¹

3.5.3 Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD) je 38členná mezivládní organizací, která v roce 1961 vystřídala původní Organizaci pro evropskou hospodářskou spolupráci. Hlavní vidinou, za kterou si tato organizace jde, je usměrňování ekonomických aktivit s cílem dosáhnout růstu ekonomik všech zemí světa v dlouhodobém horizontu. Jejími zakládajícími členy bylo 16 zemí pocházejících z Evropy, mezi které se řadilo i Španělsko. Česká republika se přidala až o 34 let později, především z důvodu komunistického režimu, který zde panoval až do roku 1989. Poté si naše země prošla dalšími hospodářsko-politickými změnami a v roce 1995 se stala oficiálním členem OECD. K tomuto přijetí je zapotřebí dodržení stanovených podmínek, jejichž splnění hodnotí všichni členové této organizace.⁴²

Členové zde však neprobírají pouze aspekty týkající se ekonomické sféry, ale také skutečnostmi z jiných odvětví jako je např. vzdělání. Výjimku tvoří kultura a obrana, kterými se OECD nezabývá. Tato jednání se odehrávají jen mezi významnými hospodářskými politikami, to ale neznamená, že by OECD kompletně zavrhlou myšlenku spolupráce s nečlenskými zeměmi. Ba právě naopak, tato organizace kooperuje s mnoha dalšími ekonomikami, které se neřadí mezi její členy. Z velké většiny se jedná o ekonomicky silné země, jako příklad je možné uvést Čínu. Rovněž také komunikuje s jinými organizacemi, které chtějí dosáhnou podobných cílů, třeba již s výše rozebranou WTO. S uskutečňováním tohoto partnerství si OECD slibuje harmoničtějšímu fungování globálních ekonomik.⁴³ Tato organizace operuje za pomoci práce svých seskupením odborníků. Počet těchto skupin přesahuje hranici tří set, tato skutečnost jim napomáhá k rychlejšímu a přesnějšímu návrhu, provedení a vyhodnocení dat z oblasti činění členských a partnerských zemí. Společně se sekretariátem, který shromažďuje důkazy, které dále analyzuje, čímž přispívá k řízení OECD. Tyto orgány zastřešuje nejvyšší orgán tzv. Rada, složená ze zástupců všech 38 členů.⁴⁴

---

⁴¹ ŠULC, Jaroslav. O činnosti Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT). *Mezinárodní vztahy*. 1966, roč. 1, č. 3, s. 47-53. s. 47

⁴² Základní informace o OECD. *Stálá mise České republiky při OECD v Paříži* [online]. [2023] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/index.html

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ Organisational structure. In: *OECD [Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj]* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/structure/>

4 Vlastní práce

Praktická část této práce se zaměřuje na analýzu vývoje importu španělských potravin a poskytnutí konkrétních informací, dat a zjištění odůvodnění tohoto dění. V této části bude dále zkoumáno, které vybrané potraviny se těší největší oblibě z pohledu českých spotřebitelů.

4.1 Obecný import do ČR

V dnešní globalizované ekonomice není překvapivé, že jsou jednotlivé země v mnoha ohledech závislé na jiných státech. Výjimkou není ani Česká republika, která je nesoběstačná v produkci mnoha surovin. Tyto suroviny se dělí do skupin s názvem Standardní mezinárodní klasifikace zboží⁴⁵ (dále SITC), podle nichž byly do výzkumu praktické části této bakalářské práce vybírány různé skupiny dovozu za sledované období, tj. od roku 2018–2023, které byly následně porovnány. Z dat vypracovaných ze statistik Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) vyplývá, že největší závislost České republiky spočívá ve vlastním nedostatku materiálů ze skupiny *SITC (3) - Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály*, jejíž procentuální podíl na celkovém dovozu tvoří 28,78 %, v této oblasti se nejvíce dováží z Ruska, Polska a Německa. Druhou nejdováženější skupinou je *SITC (6) - Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu*, která představuje 21,77% podíl z celkového dovozu a prvními čtyřmi největšími dovozci jsou země, se kterými máme společné hranice. Dovoz skupiny *SITC (0) - Potravin a živých zvířat* pak zabírá 7,76% podíl na celkové závislosti našeho státu a umísťuje se tak na pátém místě z celkového počtu devíti skupin. I zde jsou opět prvními třemi dovozci Německo, Polsko a Slovensko, čtvrtým nejméně aktivním státem v této oblasti je Španělsko, které tvoří 5,85% podíl. Z těchto dat jasně vyplývá, že pro Česko jsou největšími obchodními partnery především výše uvedené sousedící země, které jsou podle nasbíraných dat většinou i nejvíce zastupovány mezi největšími importéry.

Je tak patrné, že Česká republika není ve většině ohledech nezávislá na dovozu ze zahraničí. Představa soběstačného Česka je naprosto nereálná, ať už kvůli nedostatkům tuzemského zemního plynu či potravin, jedná se o „problém“ s umístěním této země, který nejde vyřešit jinak než nákupem, u nás nedostatkového zboží⁴⁶ ze zahraničí. A i přes skutečnost, že některé suroviny, v případě této práce konkrétně potraviny, si Česko dokáže vyprodukovat

---

⁴⁵ Tyto skupiny se podle ČSÚ dají řadit až do pěti úrovní zobrazení, přičemž každá je konkrétnější (rozmanitá) a obsahuje více konkrétních položek, přičemž každá má svůj kód. Pro lepší orientaci jsou v závorce uvedeny jen kódy těchto položek za předpokladu, že všechny položky pocházejí z první úrovně.

⁴⁶ Tímto zbožím je myšleno zboží, které nejde vypěstovat či přirozeně najít v naší zemi.

samo. Faktem zůstává, že z důvodu nízkých výkupních cen těchto komodit je pro zemědělce výhodnější exportovat svoje suroviny do zahraničí. Ty jsou poté zpátky do země dováženy v podobě hotových výrobků a na českých trzích se tak stále více objevují potraviny spíše ze zahraničí než z tuzemska, což podporuje fenomén prohlubující se závislosti.⁴⁷

4.2 Import španělského zboží do ČR

Obě zúčastněné země tohoto mezinárodního obchodu patří mezi členy EU, tudíž se pohybují v zóně volného pohybu zboží. To znamená, že spolu mohou země obchodovat bez cel nebo jiných překážek. Je zde ale jedna výjimka, kterou představuje zboží podléhající spotřební dani určené pro vlastní potřebu, nikoli však pro další prodej.⁴⁸

Celkový dovoz ze Španělska se za všech šest sledovaných let dohromady podílel 1,13 % na importu všech SITC kategorií do Česka. V jistých kategoriích dovozu ovšem jasně převládá a je pro Česko významným obchodním partnerem.

4.2.1 Vývoj celkového importu ze Španělska

Při pohledu na graf č. 1 je patrné, že při porovnání všech SITC skupin produktů, které jsou dováženy ze Španělska se jedná o tři hlavní kategorie, které jasně dominují nad ostatními. První místo v pomyslném žebříčku patří skupině *SITC (0) – Potraviny a živá zvířata*, druhou pozici zabírá skupina *SITC (7) – Stroje a dopravní prostředky* a na třetím místě se za sledované období umístila skupina *SITC (6) – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu*. Průběžné nárůsty a poklesy těchto skupin nevykazují žádné velké změny až na výjimku skupiny *SITC (7)* v roce 2019, kdy se meziroční nárůst dostal až na 53,84 %. Dle údajů poskytnutých Ministerstvem průmyslu a obchodu se v tento rok navýšil i celkový import této kategorie o téměř 37 %.⁴⁹ A podle Zastupitelského úřadu ČR v Madridu se v ten samý rok projevuje automobilový průmysl silným dovozem téměř každý rok a jako samotný zaujímá přes 25 % dovozu.⁵⁰

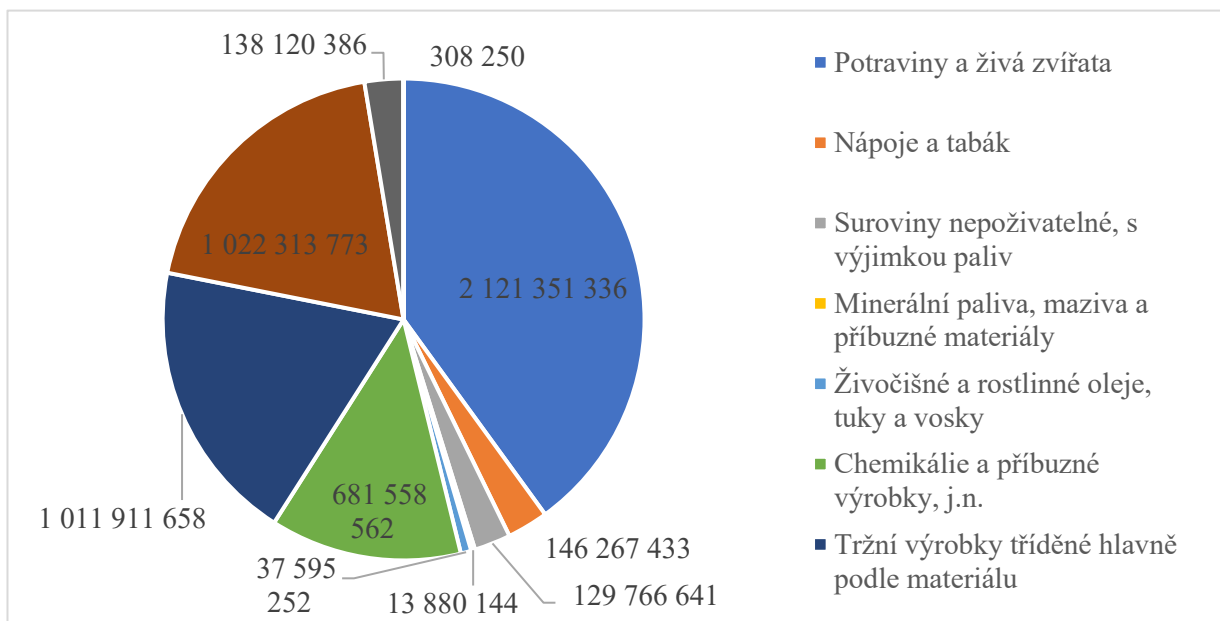
⁴⁷ V obchodech přibývají potraviny z dovozu. Prohlubuje se závislost hlavně na státech EU. In: *ČT24* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/v-obchodech-pribyvaji-potraviny-z-dovozu-prohlubuje-se-zavislost-hlavne-na-statech-eu-68932>

⁴⁸ Alkohol, tabák a spotřební daň. In: *Your Europe* [online]. [2023] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/alcohol-tobacco-cash/index_cs.htm

⁴⁹ Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. (2022). Analýza dovozu do České republiky. Osobní komunikace, Ing. Karel Zđenovec. Získáno dne 15. února 2023.

⁵⁰ Souhrnná teritoriální informace Španělsko. In: *Zastupitelský úřad ČR v Madridu* [online]. (PDF). 2020 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: [https://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/29/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Spanelsko%20-%20Souhrna%20teritorialni%20informace%20-%202020.120831699.pdf](https://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/29/Nahled%20STI%20(PDF)%20Spanelsko%20-%20Souhrna%20teritorialni%20informace%20-%202020.120831699.pdf)

Graf 1 Celkový dovoz objemu v kg španělského zboží v letech 2018–2023 dle SITC–1

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

Jak již bylo uvedeno, podstatně velkou část španělského exportu do Česka představují především *Potraviny a živá zvířata*, konkrétně jde o celých 40 %, z čehož pak čistě dovoz potravin činí 99,998 %. Všechny tyto jednotlivé kategorie a jejich podíl na celkové dovozu ze Španělska jsou zobrazeny v grafu č. 1.

4.3 Vývoj importu vybraných potravin během sledovaných let

Výběr potravin, jimiž se tato práce zabývá, byl proveden na základě porovnání statistických dat z ČSÚ mezi roky 2018 a 2023, potraviny byly tentokrát rozděleny dle úrovně SITC – 2, které byly následně seřazeny podle objemu dovozu. Prvními třemi nejvíce dováženými skupinami se za sledované období staly skupiny⁵¹ 05 – *Zelenina a ovoce*, 01 – *Maso a masné výrobky* a 11 – *Nápoje*. Skupina 42 – *Nevysychavé rostlinné tuky a oleje, surové, rafinované* se sice neumístila mezi nejvíce dováženými potravinami, avšak Španělsko je největším světovým vývozcem olivového oleje. Z tohoto důvodu byla i tato skupina přidána mezi vybrané potraviny.

⁵¹ Zde budou již uvedeny jen kódy potravin.

Tabulka 1 Rozdělení španělských potravin dle SITC – 2

Název zboží	Netto (kg)	Statistická hodnota CZK (tis.)
Zelenina a ovoce	1 257 382 848	38 297 215
Maso a masné výrobky	365 676 132	26 067 501
Nápoje	125 497 575	3 268 553
Různé jedlé výrobky a přípravky	44 813 184	2 891 514
Krmiva pro zvířata (kromě nemletých obilnin)	41 355 266	1 333 771
Káva, čaj, kakao, koření a výrobky z nich	33 069 339	4 617 831
Cukr, výrobky z cukru a med	20 818 421	1 494 009
Nevysychavé rostlinné tuky a oleje, surové, rafinované	19 254 251	1 675 400
Obiloviny a obilné výrobky	18 053 790	957 114
Ryby, korýši a měkkýši	16 439 674	2 019 387
Živočišné oleje a tuky	12 352 060	375 143
Mléčné výrobky a vejce	7 323 016	546 908
Tuky a oleje zušlechťené, vosky	434 347	34 356

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

Tyto kategorie, vyznačeny v tabulce č. 1, byly dále rozděleny podrobněji podle úrovně SITC – 4, z tohoto seskupení pak byly vybrány koncové kategorie, jejichž dovoz do České republiky tvořil největší část a bude probíráán v následujících kapitolách. První skupinou je 0122 – *Vepřové maso*, které se podílí většinou částí 93,42 % na celkovém dovozu masa a výrobků z něj, druhou skupinou v kategorii masa je 0172 – *Uzeniny nebo podobné výrobky z masa*. Jedná jak o dovoz uzenin v obecném slova smyslu, tak i o dovoz typicky španělských uzenin, jejichž rolí na českém trhu se bude tato práce věnovat v jedné z dalších kapitol. Z kategorie nápojů opět jednoznačně převyšuje jedna položka nad ostatními, a to 1121 – *Víno z čerstvých hroznů*, která zabírá 90,79% podíl na dovozu těchto komodit. Předposlední vybranou skupinou potravin je 4214 – *Olivový olej, ostatní oleje získávané z oliv*, ta se podílí na dovozu skupiny olejů 96,03 %. U poslední kategorie, tj. ovoce a zelenina byl výběr jemně upraven. Největší část dovozu představuje kategorie s kódem 0545 – *Ostatní čerstvá nebo chlazená zelenina*, pod tímto názvem se však skrývá dalších 9 různých kategorií. To vytváří nepoměr k jiným víceméně samostatným kategoriím. To samé platí pro druhou nejdůležitější kategorii v této oblasti, a to 0579 – *Ovoce, čerstvé nebo sušené, j.n.*, obsahující rovněž dalších 9 druhů potravin. Z důvodu, co nejmenšího zkreslení analýzy dovozu, tak byly vybrány další dvě nejčastěji dovážené potraviny, konkrétně 0571 – *Pomeranče, mandarinky a klementinky čerstvé, sušené*, představující 19,32 % a 0544 – *Rajská jablička, čerstvá nebo chlazená* tvořící 8,19 %.

4.3.1 Situace ovlivňující vybrané potraviny v průběhu let

V prvním porovnávaném roce (tj. 2019) se množství dovážených potravin navýšilo ve všech kategoriích, kromě dovozu rajčat, který naopak poklesl. Jednou z příčin toho byla skutečnost posílení české ekonomiky, kdy růst HDP byl ve výši 2,4 %. To zapříčinilo zvýšení ekonomické aktivity a poptávky spotřebitelů. V tomto roce navíc panovaly dobré klimatické podmínky, a tak se produkce ovoce a zeleniny v tomto roce celkově navýšila o 54,51 %. V jedné z předchozích kapitol již byl zmíněn fenomén závislosti, který byl nejvíce viditelný právě v roce 2019, kdy na českém trhu výrazně převažovaly potraviny dovezené ze zahraničí, i přes skutečnost, že se tuzemským zemědělcům dařilo.⁵²

V letech 2020 a 2021 byl dovoz všech těchto potravin ovlivněn vypuknutím pandemie Covidu-19, ta ovlivnila dodavatelské řetězce i ceny produktů. Dovoz všech potravin se tak v roce 2020 snížil, přičemž následující rok tato tendence pokračovala s výjimkou navýšení dovozu pomerančů a vín se souběžným navýšením statistické hodnoty vybraných potravin.

Nepříznivé situace pokračovali i v posledních dvou letech, tj. 2022 a 2023. Po započetí Rusko-Ukrajinského konfliktu, se Evropské státy rozhodly pro ukončení své závislosti na ruských fosilních palivech, tato opatření ovšem navýšila ceny energií, které měly přímý vliv na vývoj cen potravin, především pak v roce 2023⁵³. Při zaměření na opatření, která byla zavedena ve Španělsku, je možné zjistit, že tato země nikdy nebyla silně závislá na dodávkách ruského paliva. Díky svému geografickému rozpoložení plynárenské infrastruktury, tato země nemusela mít obavy ze zrušení těchto dodávek. V roce započetí tohoto konfliktu však Španělsko navýšilo dovoz zkapalněného zemního plynu z Ruska, z důvodu schopnosti změnit jeho formu na plynou. Takto upravený jej následně chtělo dodávat do jiných zemí, např. Francie a Itálie. Po nárůstu cen plynu v Evropě vzrostla i Španělská inflace, tamní vláda tak přijala řadu opatření, včetně Iberského mechanismu.⁵⁴ Ten zapříčinil snížení v první polovině roku 2023 na 0,1823 EUR/kWh. Kladná stránka tohoto opatření je vidět při porovnání cen s Evropou, kde ceny dosahovaly dvounásobných až trojnásobných výší.⁵⁵

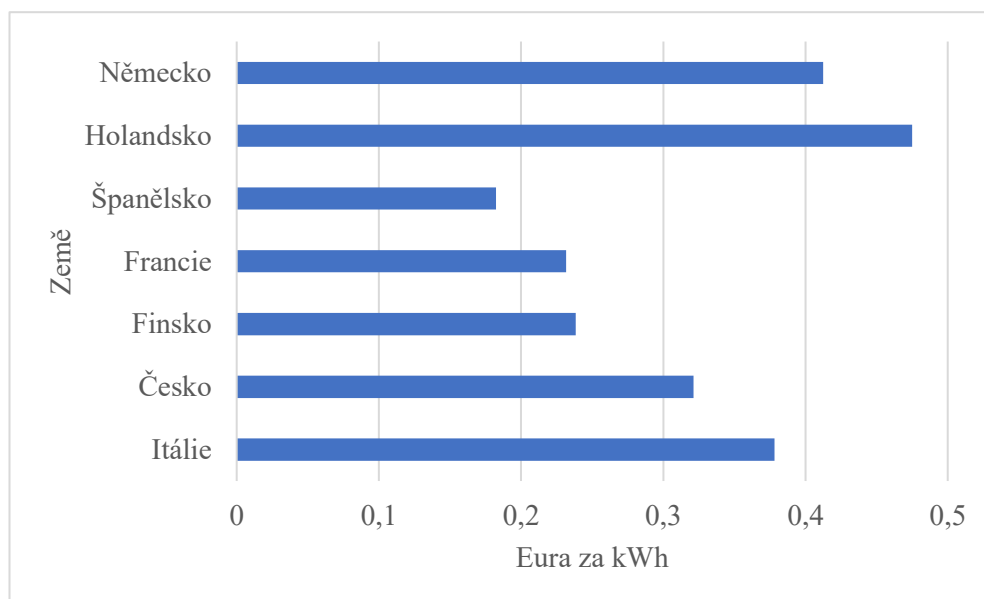
⁵² V obchodech přibývají potraviny z dovozu. Prohlubuje se závislost hlavně na státech EU. In: *ČT24* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/v-obchodech-pribyvaji-potraviny-z-dovozu-prohlubuje-se-zavislost-hlavne-na-statech-eu-68932>

⁵³ Dopad invaze Ruska na Ukrajinu na trhy: reakce EU. In: *Rada Evropské unie* [online]. [2024] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-response-ukraine-invasion/impact-of-russia-s-invasion-of-ukraine-on-the-markets-eu-response/>

⁵⁴ Energy Without Russia. The Case of Spain. In: *Friedrich-Ebert-Stiftung* [online]. (PDF). c2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/budapest/20488.pdf>

⁵⁵ Electricity and gas prices stabilise in 2023. In: *Eurostat* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20231026-1>

Graf 2 Porovnání cen energií některých evropských zemí v první polovině roku 2023

Zdroj: vlastní zpracování, Eurostat (2024)

Navíc se touto dobou letní teploty v mnoha zemích jižní Evropy pohybovaly v nadprůměrných hodnotách, a to po delší dobu s pouze ojedinělým množstvím srážek, což zapříčinilo menší sklizně.

Další skutečností ovlivňující import vybraných potravin byly také změny v české legislativě v rozmezí šesti posledních let, kterou transformují změny v nařízeních, rozhodnutích či směrnicích EU. Při zaměření především na ty změny, které se týkají Obecných předpisů s významem pro potraviny bylo zjištěno uskutečnění přibližně 96 změn v oblasti nařízení. Směrnice zaznamenaly transformaci celkem osmkrát a rozhodnutí devadesát čtyřikrát.⁵⁶

4.3.2 Vepřové maso a Uzeniny nebo podobné výrobky z masa

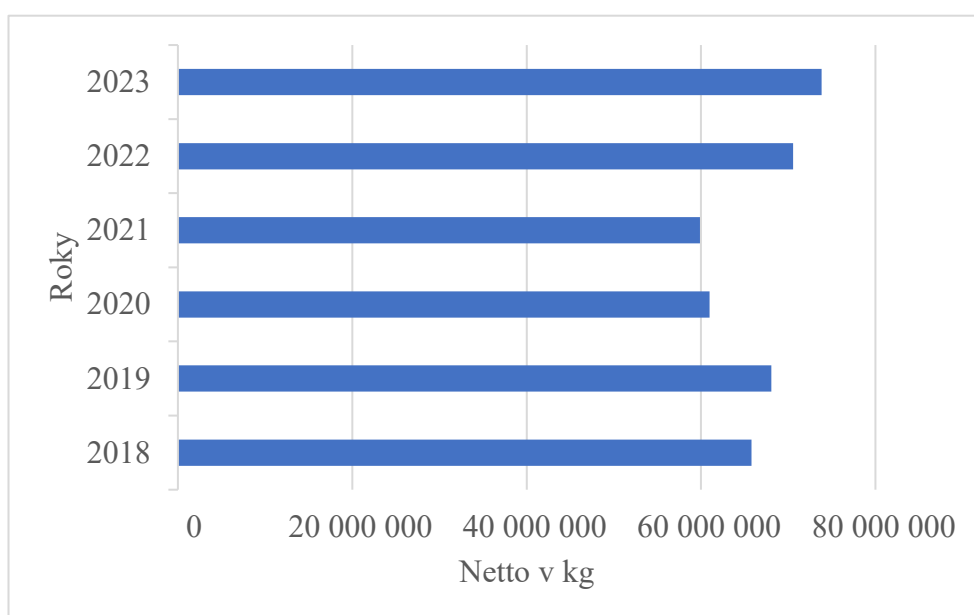
Španělsko je země proslulá svými vysoce kvalitními masnými výrobky i masem samotným. Za posledních několik let se vyšplhala na první příčku v produkci vepřového masa v EU a stala se tak třetím největším producentem na světě hned za Čínou a USA.⁵⁷

⁵⁶ Nové potravinářské předpisy EU. In: *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2023, 2018-2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/mze/potraviny/legislativa/nove-potravinarske-predpisy-eu>

⁵⁷ Crops and livestock products. In: *FAO [Food and Agriculture Organization of the United Nations]* [online]. c2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.fao.org/faostat/en/#data/QCL/visualize>

Z grafu č. 2 je patrné, že se dovoz vepřového masa držel ve stejném úrovněm rozmezí, tedy mezi hodnotami od 60 do 70 tisíc dovezeného množství v tunách, téměř po celý sledovaný časový úsek. Jediné překročení této hranice proběhlo v letech 2021 a 2023. První uvedený rok se jednalo o meziroční změnu -1,76 %. Jak již bylo v jedné z předchozích kapitol uvedeno, důsledky zdravotní krize v tomto roce přetrvávaly, je proto logické, že stagnace dovozu přetrvávala. Druhý zmíněný rok (tj. 2023) naopak přinesl nárůst dovezeného objemu (stejně jak předchozí rok, tj. 2022) vepřového masa s meziročním navýšením o 4,67 % a úrovní dovozu ve výši téměř 74 tisíc tun. Jedná se o nejvyšší dosažené množství toho druhu masa importovaného ze Španělska za analyzované období. Jedno z odůvodnění tohoto jevu přichází ze strany největšího konkurenta Německa v podobě snížení jeho dovozu, tématu konkurence bude věnována samostatná kapitola.

Graf 3 Dovezený objem vepřového masa v letech 2018–2023

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

Další vybranou kategorií jsou *Uzeniny nebo podobné výrobky z masa*, z nichž většina dále uvedených se vyrábí právě z vepřového masa. Nejprodáványějšími jsou podle oslovených maloobchodníků ty nejvíce známé mezi spotřebiteli. Lidé proto převážně nakupují jamón a chorizo, jelikož jde o nejnámější druhy španělských uzenin a spotřebitelé tak kupují tyto produkty s jistou důvěrou a vědí, co mohou očekávat. Následujícími, ale již méně nakupovanými, jsou salchichón, fuet nebo bellota. Důvoz nejen těchto konkrétních výrobků, ale uzenin celkově ve sledované době stále konstantně roste. Největší meziroční nárůst proběhl

z roku 2018 na rok 2019, kdy se dovezený objem navýšil o 19,13 %. Naopak nejmenší vzrůst byl zaregistrován v období 2021/2022, kdy se hmotnostní hodnota navýšila o pouhých 1,68 %.

4.3.3 Rajčata

Dle grafu č. 3 import ve Španělsku vypěstovaných rajčat v průběhu let konstantně klesá, i přesto je však tato země celkově největším českým dovozcem této potraviny, přičemž jediný zaznamenaný nárůst proběhl z roku 2021 na 2022, kdy nárůst dosáhl 15,48 %. Odůvodněním tohoto klesajícího trendu, především v posledních několika letech, kromě výše uvedených obecných důvodů, jsou také jarní mrazy, sucho zapříčiněné vysokými teplotami, se kterými se potýká jižní část Evropy, nedostatek vody a také rostoucí náklady na vstupy zemědělců.⁵⁸ Tato země Pyrenejského poloostrova navíc začala s tvorbou přidané hodnoty ke svým potravinám. V praxi se jedná o upravení vypěstovaných produktů. Z rajčat se tak kupříkladu vyrábějí různé rajčatové pasty.⁵⁹ Jejich největší poptávku představuje italský trh, který v roce 2019 zaznamenal problémy s úrodou této zeleniny, z čehož pak těžilo právě Španělsko, které tedy spíše dováželo tam.⁶⁰ Dovoz do Česka se tak přes rok 2019 změnil o - 26,28 % a stal se rokem s největším meziročním poklesem. Rovněž se v této konstituční monarchii snižují plochy na produkci rajčat. Příčinou této skutečnosti je vysoká konkurenceschopnost jiných zemí a soběstačnost severozápadních zemí EU, které investují do skleníků pro vlastní tvorbu produkce nejen této zeleniny.⁶¹ To vše přimělo Španělsko k přizpůsobení se, a to např. v podobě většího zaměření na pěstování jiných druhů zeleniny či již zmíněnou tvorbu přidané hodnoty. Za zmínku také stojí La Tomatina, festival probíhající každou poslední středu v srpnu. Jde o každoroční událost započatou v roce 1945, kde po sobě lidé hází rajčaty. V této práci je tento

---

⁵⁸ Exportación/importación españolas de frutas y hortalizas. In: *FEPEX [Fepex Federación Española de Asociaciones de Productores Exportadores de Frutas y Hortalizas]* [online]. c2020 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.fepex.es/datos-del-sector/exportacion-importacion-esp%C3%B1ola-frutas-hortalizas>

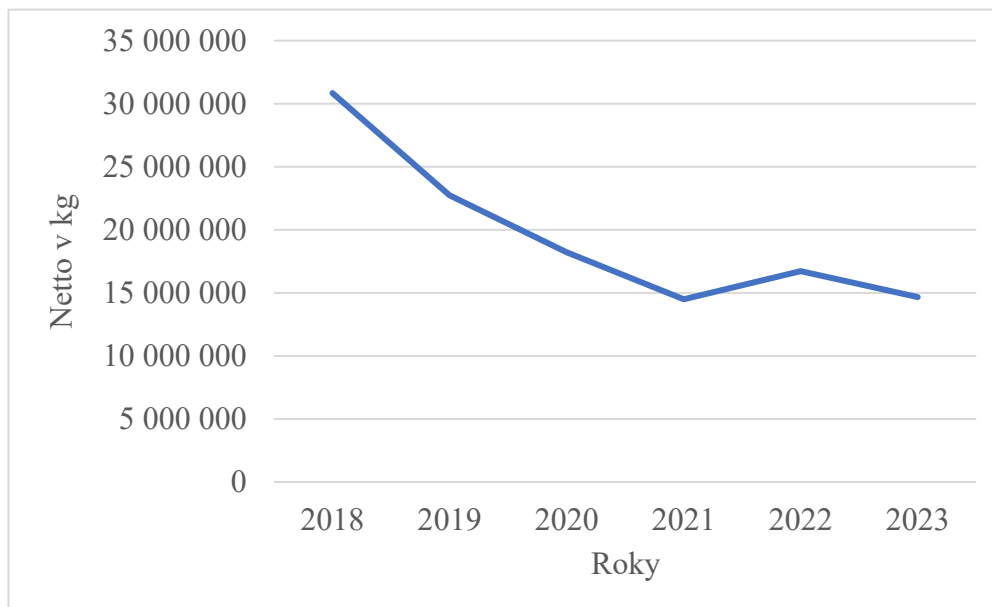
⁵⁹ Souhrnná teritoriální informace Španělsko. In: *Zastupitelský úřad ČR v Madridu* [online]. (PDF). 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: [https://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2019/05/24/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Spanelsko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%20202019.142525277.pdf](https://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2019/05/24/Nahled%20STI%20(PDF)%20Spanelsko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%20202019.142525277.pdf)

⁶⁰ SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA. In: *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/-q368415---liBXXPvj/zelenina-12-2019>

⁶¹ SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA. In: *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/-q368431---55PHS4we/zelenina-12-2021>

festival uváděn z důvodu roční spotřeby rajčat ve Španělsku jen na tuto akci, na které je spotřebováno okolo 130 tisíc kilogramů rajčat.⁶²

Graf 4 Dovezený objem rajčat v letech 2018–2023

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

4.3.4 Pomeranče, mandarinky a klementinky

Při výběru nejvíce dováženého ovoce, se jako nejhojněji dováženým druhem ukázali pomeranče, mandarinky a klementinky. Všechny tyto druhy ovoce jsou podle úrovně SITC – 4 zastoupeny v jedné kategorii. *Pomeranče, čerstvé nebo sušené samotné* představují 45,93 % z celkového dovozu těchto druhů, ovšem za doprovodného faktu, že se toto množství porovnává s ostatními uvedenými druhy dohromady. *Mandarinky, klementinky a podobné hybridy, čerstvé nebo sušené* jsou sice ve statistikách ČSÚ uvedeny jako rozdílné druhy spojené do jedné skupiny se stejným kódem označení. Jedná se však pouze o různé odrůdy mandarinek, přičemž rozdíl mezi mandarinkami a klementinkami spočívá v jejich dužině a intenzitě chuti. I když se stále jedná o odrůdu mandarinek, jsou uvedeny jako dva různé druhy, a proto k nim tak bylo přistupováno při vyhodnocení tvrzení, že pomeranče zabírají největší podíl na importu této celé skupiny.

⁶² HARRIS, Jenn. La Tomatina festival: 20,000 people, 130 tons of tomatoes, 1 big mess. In: *Los Angeles Times* [online]. 2013 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.latimes.com/food/dailydish/la-dd-tomatina-food-fight-spain-20000-people-130-tons-tomatoes-20130828-story.html>

Citrusy obecně jsou jedním z druhů ovoce, které v našich podnebných podmínkách není za normálních okolností možné vypěstovat, a je tak potřeba tyto potraviny dovážet z jiných zemí s lepšími klimatickými podmínkami. A právě Španělsko je jedním z nejaktivnějších vývozců těchto plodů na světě společně s Jižní Afrikou a Egyptem, a je také největším dovozcem pomerančů do Česka.⁶³ Ve všech uvedených zemích převládá produkce odrůd Navel a Valencia, konkrétně ve Španělsku se tyto citrusy pěstují s největší hojností ve stejnojmenné provincii Valencia nacházející se na východní hranici země. Následují regiony Alicante nacházející se na jihovýchodě země a Sevilla, která se rozléhá na jižním okraji země⁶⁴ a přímo sousedí s provincií Huelva, která je proslulá pro pěstování jahod. U této sklizně se vyskytuje problém se sítí farem, které zneužívají přistěhovalce jako nelegální zaměstnance. Ti jsou zde nuceni pracovat za extrémních podmínek, a to za menší mzdu, než je ta minimální. To však snižuje tržní cenu tohoto ovoce. Tyto praktiky se však netýkají jen produkce jahod, podobné způsoby jednání jsou používány při sklizni pomerančů a dalších plodin. Tímto se zaměstnavatelé dopouštějí porušení směrnice č. 2014/36/EU, která stanovuje rovné podmínky pro sezónní pracovníky ze třetích zemí.⁶⁵

Dovoz těchto druhů má kolísavý průběh, největší úspěch zaznamenal opět rok 2019, kdy se import meziročně zvýšil o 12,81 % na hodnotu mírně přes 51 tisíc tun, další rok proběhl pokles o 8,88 %. Poté hodnoty každým rokem mírně rostou, což by se dalo jednoduše vysvětlit snížením dovozu tohoto ovoce z Německa nebo Řecka, až do roku 2023, ve kterém je zaznamenán největší meziroční rozdíl, a to o -25,76 %. Tuto událost zapříčinilo sucho způsobené omezením zavlažování v oblastech, kde se nejvíce pěstují citrusy (již uvedené Andalusie a Valencie) a nevhodné teplotní podmínky probíhající ve fázi jak kvetení, tak i samotné sadby plodů.⁶⁶

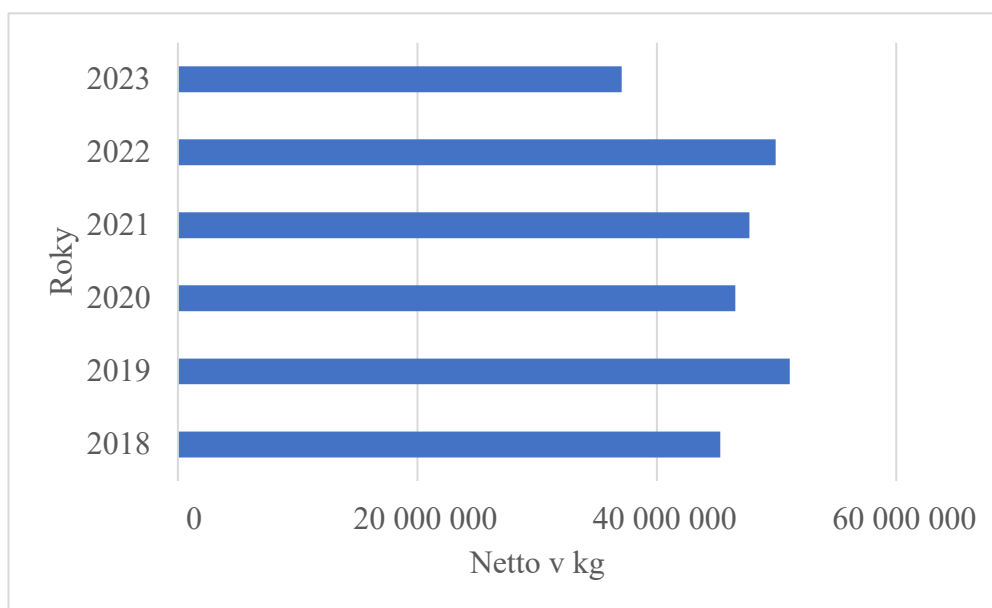
⁶³ Pohyb zboží přes hranice (PZpH). In: *Český statistický úřad* [online]. c2012 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>

⁶⁴ Material vegetal – Naranja. In: *Ministerio de agricultura, pesca y alimentación* [online]. [2006] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mapa.gob.es/app/materialvegetal/fichamaterialvegetal.aspx?idficha=12>

⁶⁵ Migrant seasonal workers in the European agricultural sector. In: *European Parliament* [online]. 2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689347/EPRS_BRI\(2021\)689347_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689347/EPRS_BRI(2021)689347_EN.pdf)

⁶⁶ EU Citrus Annual 2023. In: *USDA [Foreign Agricultural Service]* [online]. (PDF). 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=EU%20Citrus%20Annual%202023_Madrid_European%20Union_E42023-0051.pdf

Graf 5 Dovezený objem pomerančů a mandarinek v letech 2018–2023

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

4.3.5 Olivový olej

Dle španělského Ministerstva zemědělství, rybolovu a potravinářství produkuje Španělsko 70 % produkce v EU a 45 % světové produkce olivového oleje. Olivy na zpracování do olejů se pěstují v 15 provinciích, z nichž Andalusie disponuje největší plochou pro jejich pěstování.⁶⁷

Olivový olej se dělí do několika skupin, které jsou rozděleny podle výroby a kvality oliv. Některými z osmi kategorií jsou rafinované olivové oleje nebo olivový olej z pokrutin, ten je vyráběn ze zbytků, které zbyly z výroby panenského olivového oleje. Dále pak tradičně panenský a extra panenský olivový olej⁶⁸, který tvořil podle výpočtu ze statistik z Ministerstva průmyslu a obchodu 71,02 % celkového dovozu olejů od roku 2018 do 2022. Tento druh je nejsložitější a také nejnákladnější na výrobu z důvodu vysokých nároků. Olivy musí být slisovány méně než 24 hodin po jejich sklizení, bez použití chemikálií či jiných přidaných látek (obsah musí být 100 % olivový olej), nejvyšší teplota může dosahovat pouze 27 °C, nesmí vykazovat žádné vady a jeho kyselost musí být pod 0,8 %.⁶⁹

⁶⁷ Aceite de oliva. In: *Ministerio de agricultura, pesca y alimentación* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/temas/producciones-agricolas/aceite-oliva-y-aceituna-mesa/aceite.aspx>

⁶⁸ Olivový olej. In: *Evropská komise* [online]. [2022] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/crop-productions-and-plant-based-products/olive-oil_cs#oliveoiltheeu

⁶⁹ ALOISE, Lauren. The Ultimate Guide To Spanish Olive Oil. In: *Spanish Sabores* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://spanishsabores.com/all-about-spanish-olive-oil/#Virgin_vs_Extra_Virgin

Světovými největšími producenty olivového oleje jsou Španělsko, Řecko a Itálie. Jsou to rovněž největší světoví exportéři i spotřebitelé a zároveň dovozci do Česka, kde je lídrem Španělsko, jehož dovoz tvořil od roku 2018 do roku minulého (tj. 2023) téměř 57 %. Dovoz tohoto zboží ze země Pyrenejského poloostrova se obdobně jako u rajčat každým rokem snižuje. Jediným rokem růstu byl, stejně jako u většiny ostatních vybraných potravin rok 2019, kdy se meziročně dovezlo o 1,24 % oleje více. Následující roky už šla hmotnostní hodnota pouze dolů, i když jen o malá procenta.

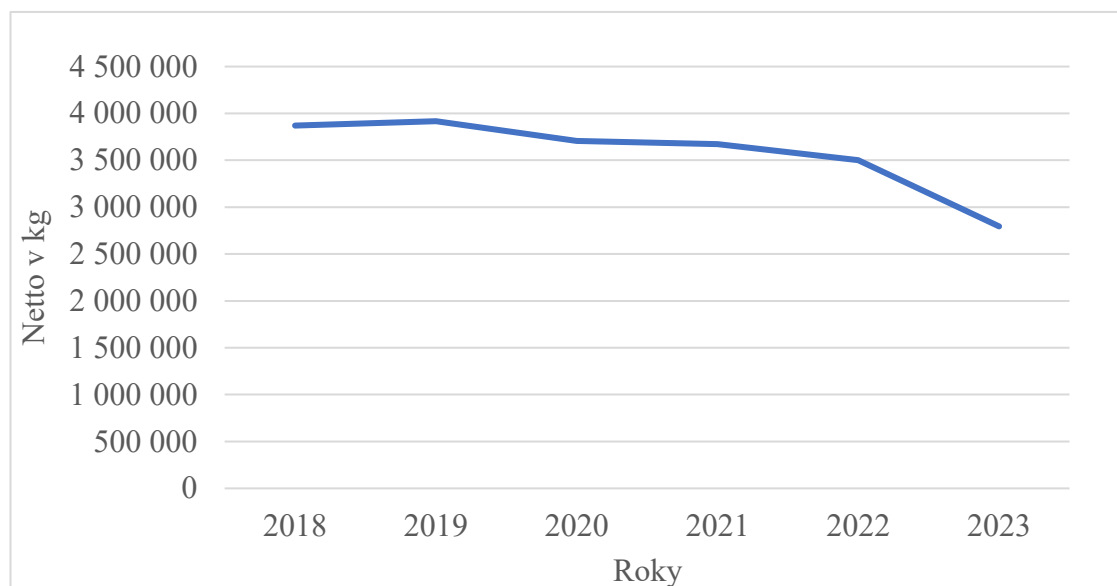
Za stálý pokles dovozu tohoto zboží od největšího světového vývozce může dvouleté sucho a rekordní vedra, která snížila úrodu oliv na polovinu, a naopak zdvojnásobila ceny olivového oleje.⁷⁰ V posledním sledovaném roce klesl import meziročně o 20,20 % a stal se tak nejméně úspěšným rokem nejen ve sledovaném období, ale španělský vývoz se dostal na historické minimum, zatímco ceny tohoto produktu jsou na maximu.⁷¹

---

⁷⁰ MACIAS, Miguel. A drought in Spain has cut production of olive oil and prices are rising. In: *NPR [National Public Radio]* [online]. 2023 [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2023/09/20/1200528565/a-drought-in-spain-has-cut-production-of-olive-oil-and-prices-are-rising>

⁷¹ Olivový olej je nejdražší za 26 let, příčinou je sucho ve Španělsku. In: *ASZ [Asociace soukromého zemědělství ČR]* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.asz.cz/clanek/10892/olivovy-olej-je-nejdrazi-za-26-let-pricinou-je-sucho-ve-spanelsku/>

Graf 6 Dovezený objem olivového oleje v letech 2018–2023

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

4.3.6 Vína z čerstvých hroznů

Na prvním místě v produkci vín v EU je Itálie, která je taktéž největším dovozcem tohoto zboží do Česka, druhým největším evropských producentem je Španělsko, které je ale v porovnání dovozců do naší republiky až na třetím místě. Vína mají svá specifická označení, která je dělí do dvou základních kategorií, vína s označením DOP (Denominación de Origen Protegida) jsou vína vyšší kvality, ta se pěstují především v oblasti Cataluňa a La Rioja, nacházející se na severovýchodě země. Značka IGP (Indicación Geográfica Protegida) pak představuje vína s chráněným zeměpisným označením. V tomto případě je jen jediná oblast konkrétně Castilla-La Mancha, která viditelně převládá nad produkcí ostatních, a to s produkcí 61 % vín s tímto označením.⁷² Dále mohou být vína klasifikována dodatkem k názvu podle doby a způsobu jejich zrání, což také ovlivňuje jejich cenu. Tato klasifikace závisí na době jejich zrání a je možné ji rozdělit podle 7 skupin zrání. Ovšem pro účely této práce budou vypsané pouze ty základní. Názvem Joven se označují vína, která by se měla spotřebovat do jednoho, max. druhého roku po sklizni. Pod označení Crianza se řadí červená vína zrající v sudech po dobu min. 6 měsíců. Následuje kategorie Reserva, která značí jedna z nejlepších červených vín zrajících v sudech během 12 měsíců.⁷³

⁷² DRISCOLL, Killian. Spain's wine regions in numbers and maps. In: *Artoba Tours* [online]. 2020 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.artobatours.com/articles/gastronomy-and-wine/spain-wine-regions-in-numbers-and-maps/>

⁷³ PETROVÁ, Eva. *Španělská vína*. Praha: Grada, 2003. Cesty za vínem. ISBN 80-247-0353-x.

Dovoz španělských vín se během let postupně navyšoval a snižoval, první nárůst se uskutečnil v roce 2019, kdy se dovezlo o 24,01 % více oproti předchozímu roku. Úroda vinné révy byla tento rok pro Španělsko plodná s meziročním růstem okolo 40 %.⁷⁴ Poté ale přišel úpadek v podobě 27,90% poklesu importu zaznamenaného v následujícím roce, stejně jako u téměř veškerého zboží tou dobou. I přes přetrvávající zdravotní krizi byl vývoz některých produktů přizpůsoben a jejich dovoz tak mohl být obnoven. Jako příklad lze uvést právě vína, jejichž dovoz se v roce 2021 navýšil o 36,63 % s celkovým dovozem téměř 22 tisíc tun. Jedná se o druhý nejúspěšnější rok. V tento rok sice spotřeba alkoholických nápojů v Česku klesla o 2,1 %, nicméně spotřeba vína se navýšila o 5,1 % na obyvatele za rok.⁷⁵ Během tohoto roku se Španělsku v produkci vín dařilo, vyvezlo se za 3,5 miliardy dolarů. To je v přepočtu na české koruny přibližně 76,6 miliard, což tuto zemi vyzvedlo na třetí pozici ve vývozu vína na světě.⁷⁶ S ohledem na objem vývozu si tato země vedla ještě lépe a stala se největším exportérem tohoto roku s 21 % tvorbou celosvětového trhu.⁷⁷

V roce 2022 se tato hodnota opětovně změnila o -26,36 %, objem celkového španělského vývozu v tomto sektoru se totiž také snížil. To ale naopak navýšilo ceny a z hlediska finančního ohodnocení celkový vývoz vzrostl o 3,8 %.⁷⁸ Poslední sledovaný rok přišlo mírné zvýšení dovezeného množství o 9,26 %.

---

⁷⁴ SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA RÉVA VINNÁ A VÍNO. In: *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/portal/-q368669---nedACd4C/rev-a-vinna-a-vino-2019?_linka=a290763

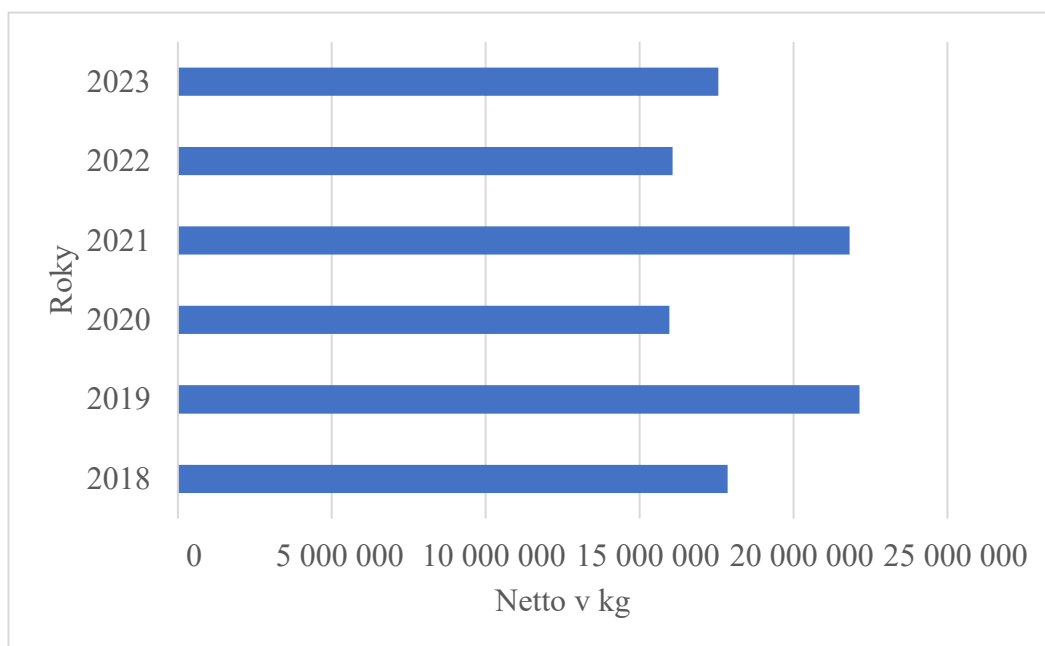
⁷⁵ Spotřeba potravin 1948 až 2021 v grafech. In: *Český statistický úřad* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xj/spotreba-potravin-1948-az-2021-v-grafech>

⁷⁶ Wine in Spain. In: *OECD [The Observatory of Economic Complexity]* [online]. [2023] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/bilateral-product/wine/reporter/esp?redirect=true>

⁷⁷ STATE OF THE WORLD VINE AND WINE SECTOR 2021. In: *OIV [International Organisation of Vine and Wine]* [online]. (PDF). 2022 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.oiv.int/sites/default/files/documents/eng-state-of-the-world-vine-and-wine-sector-april-2022-v6_0.pdf

⁷⁸ Spanish Wine Export Sales Set New Record. In: *Foods and Wines from Spain* [online]. 2022 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.foodswinesfromspain.com/en/wine/news/2022/december/spanish-wine-export-sales-set-new-record>

Graf 7 Dovezený objem španělských vín v letech 2018–2023

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

4.4 Španělsku konkurující země v dovozu vybraných potravin

Španělsko představuje u většiny vybraných potravin jejich největšího importéra do Česka. V některých případech jde dokonce i o nejvýznamnějšího světového exportéra. Avšak, jak již bylo uvedeno na začátku této bakalářské práce, žijeme v globalizované době, kdy se nemusíme spoléhat jen na jednoho dovozce. Nejen, že jediný dovozce by nebyl schopen uspokojit veškerou poptávku naší země, ale stačila by jediná negativní situace, jako například již mnohokrát zmíněné sucho postihující jižní Evropu nebo světová epidemie vytvářející překážky pro dodavatelské řetězce, a dovoz by byl rázem v ohrožení. Z dat Ministerstva zemědělství byly vybrány země, které nejvíce dovážejí dané zboží a jsou tak přirozeně konkurencí pro španělské dovozce.

4.4.1 Vepřové maso a uzeniny nebo podobné výrobky z masa

Procentuální ohodnocení dovozu vepřového masa v průběhu šesti posledních let je 23,86 %, přičemž tato procenta představují část zabíranou tímto druhem masa z jeho celkového dovozu. Největším konkurentem pro Španělsko je Německo, které do naší republiky vyváží nejvíce vepřového masa a tvoří 33,35 % jeho celkového dovozu. Dále je zde viditelná konkurence ze strany Polska či Belgie. Podle Ministerstva zemědělství dovoz vepřového, nejen ze Španělska, roste z důvodu nižších cen, to se odráží na soběstačnosti naší země vůči této

komoditě, která se v roce 2019 snížila a dosáhla 50,7 %.⁷⁹ Z procentuálního hlediska se mezi největší konkurenční státy řadí především zmíněné Německo, jehož dovoz se nejvíce blíží hodnotě dovážené ze Španělska s rozdílem pouhých 9,49 %. Jedním z možných odůvodnění vyššího dovozu z této země je skutečnost, že díky svému blízkému umístění k České republice disponuje Německo lepšími logistickými podmínkami. Díky tomu jsou náklady na dopravu nižší a celková cena této komodity rovněž není tak vysoká. Další konkurenční zemí se za posledních šest let stala Belgie, jejíž dovoz se konstantně navyšuje až na odchylku v tomto vývoji v posledních dvou sledovaných letech, kde hodnoty naopak klesají. Tato konstituční monarchie, ačkoliv je ve srovnání s rozlohou ostatních konkurentů mnohonásobně menší, zůstává významným dovozcem vepřového masa a dalších masných výrobků do České republiky s produkcí až pětinasobně větší, než je ta naše.

Španělsko představuje téměř čtvrtinový podíl celkového dovozu vepřového masa. Jedna z jeho konkurenceschopných vlastností je i fakt, že se tato země umí přizpůsobit nepříznivým vnějším faktorům. V roce 2019 média informovala o propuknutí tzv. listeriózy, což je druh infekčního onemocnění, které postihovalo především vepřové maso.⁸⁰ Avšak tato skutečnost nijak významně neovlivnila celkový dovoz toho zboží ve zmíněném roce do České republiky, nejspíše proto, že se dovoz od některých významných konkurentů snížil a za předpokladu zpřísnění jistých opatření tak tato událost neměla celkový vliv.

---

⁷⁹ PŘIBÍK, Oldřich. Import vepřového masa do ČR stále roste, soběstačnost klesá. In: *Zemedelec.cz* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://zemedelec.cz/import-vepreveho-masa-do-cr-stale-roste-sobestacnost-klesa/>

⁸⁰ Informe de fin de seguimiento del brote de listeriosis. In: *Ministerio de sanidad* [online]. (PDF). 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.sanidad.gob.es/gl/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/listeriosis/docs/Informe_cierre_Listeriosis_20190927.pdf

Tabulka 2 Porovnání dovozu vepřového masa mezi největšími dovozci z let 2018–2023

Název Země	Netto v kilogramech					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rakousko	15 511 230	14 195 902	13 035 419	14 462 836	12 257 340	10 760 464
Belgie	27 393 802	34 292 321	38 961 206	43 122 560	38 330 632	29 669 540
Německo	92 807 133	86 930 081	86 569 020	98 193 523	98 517 865	94 916 708
Španělsko	65 769 830	68 076 690	60 960 187	59 889 533	70 547 423	73 841 461
Francie	12 157 327	12 224 710	11 024 033	9 392 714	9 893 466	10 119 671
Itálie	4 650 159	6 073 796	5 663 251	4 934 207	7 725 272	5 782 922
Nizozemsko	15 088 603	12 252 289	11 965 746	8 392 927	9 079 679	10 284 986
Polsko	34 344 189	26 166 997	30 535 909	33 104 765	30 397 991	30 556 116

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

V oblasti dovozu klasicky španělských uzenin, které byly vyjmenovány v kapitole č. 4.3.2, zabývající se vývojem dovozu těchto potravin, nelze zcela uvést konkurenty, jelikož se jedná o typický druh uzenin vyráběných ve Španělsku. Při pohledu na uzeniny jako celek jsou však viditelní jasní lídři, kterými jsou opět sousedící státy České republiky, konkrétně největší dovozce Polsko, které tvořilo za sledované období 32,41 % celkového dovozu, následované Německem a Slovenskem. Španělsko zde zabírá pouze 5,92 %.

4.4.2 Rajčata

I přes skutečnost, že je Španělsko největším dovozcem rajčat do Česka, přičemž představuje 25,55 % celkového importu, jeho konkurenceschopnost, stejně jako jeho vývoz, pomalu slábne. Téměř každým rokem se k nám doveze menší množství této komodity, stejně tomu tak je i u druhé neaktivnější země v této oblasti, kterou je pro nás Nizozemsko, jehož dovoz v posledních šesti letech tvořilo 24,08 %. Naopak úspěšná období zažívalo Maroko, které je největším exportérem rajčat v Evropě ze všech mimoevropských zemí⁸¹, a jehož dovoz v této oblasti víceméně rostl každým rokem. Jedinými zaznamenanými odchylkami byly roky 2021, ve kterém se dovezlo meziročně o 1,75 % méně a rok 2023, který přinesl snížení dovozu o 28,97 %. Z důvodu problému s dostatkem vody způsobené změnami v klimatu, se kterým se

⁸¹ Maroko bojuje s nedostatkem vody, většinu spotřebuje zemědělství. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/maroko-bojuje-s-nedostatkem-vody-vetsinu-spotrebuje-zemedelstvi/>

tato země poslední rok potýká. Navíc v posledním sledovaném roce Maroko omezilo vývoz rajčat, za vidinou snížení domácích cen.⁸²

Dalšími nejvíce zainteresovanými zeměmi jsou Německo, jehož dovoz se opět každoročně snižuje s největším meziročním poklesem v roce 2022, který činil -86,95 %. Následují země jako Polsko a Maďarsko, které naopak každým rokem svůj vývoz k nám navyšují.

Tabulka 3 Porovnání dovozu rajčat mezi největšími dovozci z let 2018–2023

Název Země	Netto v kilogramech					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Belgie	4 041 116	4 814 069	4 756 118	3 516 938	1 702 410	2 166 515
Německo	6 386 774	5 953 383	5 223 421	4 159 957	542 753	979 760
Španělsko	30 842 027	22 736 703	18 213 566	14 490 555	16 733 508	14 663 571
Maďarsko	181 709	214 430	79 168	2 895 848	4 566 910	6 558 550
Maroko	10 802 004	14 868 087	16 870 422	16 575 178	18 523 254	13 156 553
Nizozemsko	25 309 065	23 216 265	20 751 372	16 415 307	14 326 347	10 897 477
Polsko	5 797 851	5 388 026	3 218 121	3 270 440	3 124 886	3 873 547

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

4.4.3 Pomeranče, mandarinky a klementinky

Španělsko je opětovným lídrem, tentokrát na poli dovozu těchto ovocí do Česka. Představuje 46,79 % celkového dovozu pomerančů a mandarinek, a to díky svým podnebným podmínkám za nichž je možné tyto plody vypěstovat v řádné kvalitě a nejmenší vzdáleností mezi ostatními producenty. Druhou nejaktivnější zemí je Řecko s 13,16% podílem na dovozu do České republiky. Je tak patrné, že ostatní země nemohou být brány v doslovném smyslu slova jako konkurence pro španělské vývozce. I přes to však mají svůj podíl na českém trhu a budou tak některé z nich dále zmíněny. Třetí zemí, která tato ovoce vyváží v největším množství je Německo, jehož dovoz se však v předposledním sledovaném roce prošel meziroční změnou - 86,13 % a v udané hladině pokračovalo i následující rok. Přítomnost Německa byla v této oblasti neočekávaná, nachází se totiž v podobných klimatických podmínkách jako má Česká republika. Tyto podmínky nejsou pro pěstování tohoto „exotického“ ovoce ideální a při jeho produkci se tak spotřebuje větší množství energie, jejíž ceny v roce 2022 dosáhly

⁸² ELJECHTIMI, Ahmed. Morocco restricts tomato exports over high domestic prices. In: *Reuters* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/africa/morocco-restricts-tomato-exports-over-high-domestic-prices-2023-03-24/>

rekordních hodnot, a sice více než 469 EUR/MWh.⁸³ Další tři neúspěšnější země, jimiž jsou Egypt, Chorvatsko a Turecko, činí v průměru dalších 6,21 % celkového importu.

Tabulka 4 Porovnání dovozu pomerančů a mandarinek mezi největšími dovozci z let 2018–2023

Název země	Netto v kilogramech					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Německo	15 138 615	16 052 168	16 194 723	11 046 850	1 532 686	1 620 739
Egypt	2 475 794	3 325 251	4 461 658	6 656 351	6 582 778	7 546 882
Španělsko	45 303 142	51 105 197	46 564 685	47 742 826	49 929 109	37 067 560
Řecko	13 684 406	7 796 300	11 146 037	14 640 208	12 510 320	18 344 925
Chorvatsko	5 471 317	3 300 300	3 415 330	3 665 998	4 187 493	6 245 812
Turecko	8 639 829	8 804 892	7 508 580	3 800 036	4 181 084	5 388 091

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

4.4.4 Olivový olej

V oblasti produkce a exportu olivového oleje hraje Španělsko nejdůležitější roli, a to jak v rámci EU, tak na světě. Celkový dovoz těchto olejů do České republiky pocházel v průběhu sledovaných let celkově z 56,61 % právě ze Španělska. V roce 2022 tato země pro představu vyvezla 43,91 % světového exportu v hodnotě 4,2 bilionu dolarů.⁸⁴ Druhým největším exportérem této komodity je tradičně Itálie, následovaná Portugalskem a Řeckem. Dle statistik Eurostatu tvořily tyto země ve sledovaných letech v průměru 95,93 % z celkového vývozu olivového oleje do členských zemí EU.

Největšími exportéry do Česka jsou všechny výše vyjmenované země (s výjimkou Portugalska) z nichž právě Itálie dává dohromady o několik desetin více než čtvrtinový podíl dovozu olivového oleje, zatímco Řecko tvoří 12,45 %. Z těchto dat vyplývá, že stejně jako tomu bylo v předchozí kapitole, ani v tomto případě nemá Španělsko významného konkurenta, který by ohrožoval jeho roli na trhu s těmito produkty. A i přes nepopiratelný podíl výše uvedených států v této oblasti obchodu se jedná spíše jen o, v pořadí další, dovozce nepředstavující pro Španělsko velké riziko. Toto tvrzení je možné podpořit faktem, že tato země

⁸³ Average monthly electricity wholesale price in Germany from January 2019 to February 2024. In: *Statista* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1267541/germany-monthly-wholesale-electricity-price/>

⁸⁴ Olive Oil | Imports and Exports | 2022. In: *TrendEconomy* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://trendeconomy.com/data/commodity_h2/1509

disponuje olivovými háji o celkové rozloze 2,8 milionů hektarů, z nichž se přibližně 92,72 % zaměřuje na jejich lisování a produkci olivového oleje.⁸⁵ V Itálii se sice olivy pro účely dalšího zpracování pěstují na celém poloostrově, jejich produkce je však nejsilnější pouze v jižní části této země, především v Apulii, kde se vypěstuje více než 208 tisíc tun olivového oleje.⁸⁶

Při pěstování oliv za vidinou jejich dalšího zpracování je třeba přihlížet na vlivy, které budou do budoucna vytvářet jejich chuť. Pro představu, na rozdíl od italského olivového oleje, který bývá označován jako bylinnější, má právě ten španělský výraznější ovocnou chuť. Vlivy, které tuto skutečnost ovlivňují jsou zejména klima, ve kterém byly olivy vypěstovány a půdní vlastnosti dané oblasti.⁸⁷ V porovnání s Řeckem je zase lepší v cenovém ohodnocení dovozu.

Italský import se v rozmezí let 2019 až 2022 držel ve stejném úseku, tím je myšleno, že se dovážený objem držel mezi hodnotami 1,5 až 2 tisíci dovezenými tunami. Jedinými roky, ve kterých tyto hodnoty klesly pod uvedenou pomyslnou spodní hranici byly první a poslední sledované roky. Rok 2018 přinesl až 57% poklesu úrody oliv pěstovaných pro tvorbu olivového oleje. Největší překážku představovaly podzimní silné mrazy na severu Itálie a problémy s olivovými mouchami, které napadali část úrody. Tento rok byl podle ISMEA (Institut služeb pro zemědělský a potravinářský trh) třetím rokem s tak významně nízkými hodnotami.⁸⁸

Tabulka 5 Porovnání dovozu olivového oleje mezi největšími dovozci z let 2018–2023

Název země	Netto v kilogramech					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Španělsko	3 868 976	3 917 128	3 707 720	3 670 987	3 502 162	2 794 804
Řecko	802 166	691 676	818 560	941 821	868 804	598 590
Itálie	1 171 980	1 680 042	1 530 112	1 614 943	1 677 981	1 362 739

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

⁸⁵ Aceite de oliva. In: *Ministerio de agricultura, pesca y alimentación* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/temas/producciones-agricolas/aceite-oliva-y-aceituna-mesa/aceite.aspx>

⁸⁶ Olivky. In: *Itálie-pruvodce.cz* [online]. c2018–2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.italie-pruvodce.cz/web/info/olivky>

⁸⁷ Olive Oil from Spain vs Italy Guide: Which is Better? In: *The Italian Way of Life* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.learnitalianpod.com/2023/03/22/olive-oil-from-spain-vs-italy/>

⁸⁸ Olio d'oliva – Ultime dal settore. In: *Ismea Mercati* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.ismeamercati.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/9224>

4.4.5 Vína

Španělský import vín představuje třetí největší podíl na dovozu probírané komodity s konkrétním procentuálním ohodnocením 12,15 %. Největšími dovozci jsou Itálie, jejíž dovoz představoval v průběhu pozorovaných let 22,18 % a Maďarsko s podílem 21,39 %, jehož úroveň vývozu do Česka se postupem let pravidelně střídaly. První a největší meziroční pokles importu proběhl v období 2018/2019 a činil změnu o - 24,74 %. Tato země byla jedna z mála, jejíž vývoz do Česka se v následujícím roce navýšil, a to o nemalé procento. Jeho hodnota přesáhla meziroční pokles předchozího roku a dosáhla meziročního navýšení o 27,5 %. Oproti Španělsku, které úroveň snížilo o téměř stejné procento, což by se dalo lehce vysvětlit výhodnějšími logistickými podmínkami, kterými Maďarsko oproti Španělsku disponuje. Podkladem pro toto tvrzení pak může být uveden fakt, že Německo, další významný dovozce vín, v té samé době také navýšilo svůj vývoz do Čech.

Itálie naopak téměř každým rokem navyšuje svou hmotnostní úroveň importovaných vín. S odchylkou v jediném roce, tj. rok 2022, jejíž snížení se však pohybuje v rádech desetin procent a není tudíž tolik významným. Na druhou stranu se zde objevuje značný nárůst v roce 2023, tento pozitivní meziroční vývoj dosáhl výše 33,98 %, a to i přes nepřízeň počasí a plísň, kterými byly některé italské vinice zasaženy. Avšak špatné podmínky pro produkci nejen vinné révy se většinou pohybovaly v jižní části země, na severu se úroda dařilo lépe.⁸⁹ A právě v severní části Itálie se nacházejí nejnámější oblasti pro produkci vína, jako jsou např. Piemonte nebo Veneto. Touto dobou navíc také posílila koruna vůči euru, což učinilo dovoz levnějším a pokud se k tomu připočte fakt, že francouzská vína v tomto roce podražila a italská vína mírně zlevnila, vznikne tak odůvodnění náhlého zvýšení dovozu vín z Itálie a snížení ze strany Francie.

Výše vypsané země sice dovážejí největší množství vína, avšak opět se nejedná o přímé konkurenty pro Španělsko, tím je především Německo, jehož podíl činil 11,55 % a nejvíce se tak blíží Španělským 12,15 %. Mezi další země, s takto podobnými hodnotami dovozu v této kategorii nápojů, se řadí Slovensko s 6,97 % nebo Francie se svými 5,95 %. Tato poslední zmíněná země je na světovém trhu s vínem druhou nejúspěšnější zemí hned za Itálií. V dovozu do Česka se však tato země řadí až na šesté místo a její import se v průběhu sledovaného období neustále snižuje.

---

⁸⁹ Extreme weather and falling demand are pushing wineries into the red. In: *CNN [Cable News Network]* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2023/11/19/business/global-wine-production-falls/index.html>

Tabulka 6 Porovnání dovozu vín mezi největšími dovozci z let 2018–2023

Název země	Netto v kilogramech					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Německo	12 766 282	14 435 697	17 279 081	20 747 677	21 898 770	18 766 883
Španělsko	17 860 003	22 147 486	15 969 153	21 818 177	16 067 021	17 554 424
Francie	9 586 881	10 294 545	9 968 580	9 411 698	8 330 842	6 998 223
Maďarsko	36 802 341	27 696 340	35 313 171	27 876 633	34 672 319	33 794 366
Itálie	27 840 443	31 900 784	32 109 938	33 462 036	33 374 006	44 715 451
Slovensko	20 976 269	17 565 126	16 794 353	12 293 759	11 158 900	9 848 276

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

4.5 Finanční ohodnocení

Z finančního hlediska představuje největší podíl na celkovém importu ze Španělska skupina s názvem *Stroje a dopravní prostředky*, která zaujímala za sledované období 41,95 %. Druhý největší podíl zabírá právě dovoz *Potravin a živých zvířat* s 18,75 %. Jak již zaznělo, Španělsko je jedním z našich nejvýznamnějších obchodních partnerů v oblasti dovozu potravin, konkrétně se jedná o čtvrtého největšího dovozce těchto komodit. Pokud se na tuto záležitost podíváme z pohledu statistické hodnoty, posouvá se tato země Pyrenejského poloostrova o příčku výše a stává se tak jedním z českých nejhlavnějších dovozců potravin. Toto ohodnocení se odráží jednak na dovezeném množství, logistice (tedy vzdálenosti, kterou musí dovozci překonat, což je jednou z možných příčin nižší pozice v žebříčku dovozců) a také například na měnových kurzech.

Tabulka 7 Pořadí zemí dle jejich dovozu potravin a živých zvířat do ČR v letech 2018–2023

Název země	Netto (kg)	Statistická hodnota CZK (tis.)
Německo	8 065 346 081	296 734 969
Polsko	6 530 907 374	214 832 512
Slovensko	4 093 327 934	79 848 465
Španělsko	2 120 757 204	88 936 766
Nizozemsko	1 945 242 892	74 759 167
Rakousko	1 846 962 711	47 044 622
Maďarsko	1 777 985 915	41 232 327

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (aktuální k 30.1.2024)

Zatímco vývoj dováženého množství mění svou úroveň v podobě nárůstů a poklesů, statistická hodnota se pouze navyšuje. Rok 2022 přinesl sice jen mírný nárůst (3,84 %) množství, ovšem cenové navýšení bylo téměř 28 % a také největším meziročním nárůstem za zkoumaný časový úsek. Nejmenší zaznamenané navýšení se pak uskutečnilo v období 2020/2021, kdy meziroční rozdíl činil pouhých 1,54 %.

4.6 Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Touto kapitolou bude pokryta kvalitativní analýza role španělských potravin na českém trhu podle jejich vnímání českými spotřebiteli. Dotazník úspěšně vyplnilo celkem 101 respondentů. Největší zastoupení měly ženy, a to z 58,4 % a zbylých 41,6 % bylo zodpovězeno muži. Dotazníkové šetření sice mělo více otázek, než je dále vyhodnoceno, avšak jeho hlavním cílem bylo zjištění role vybraných potravin mezi spotřebiteli, které jsou pro dané zjištění nejvíce relevantní.

Bylo zjištěno, že cíleně si španělské potraviny kupuje 28,7 % dotázaných a 48,7 % si tyto potraviny do svých nákupních košů dávají jen občas. Tato otázka měla vymezit spotřebitele, kteří vědomě španělské potraviny nakupují, jelikož např. ovoce a zelenina v našich obchodech pochází většinou právě ze Španělska. Je tedy pravděpodobné, že tyto potraviny nakupuje valná většina spotřebitelů, avšak pro účely tohoto šetření bylo cílem zjistit, kolik procent lidí si tuto skutečnost uvědomuje. Zbylých 22,5 % dotázaných nenakupuje cíleně španělské potraviny. Proto se následující otázka zaměřila na odůvodnění tohoto rozhodnutí. Zatímco pouhých 5,6 % dotazovaných zodpovědělo, že s těmito potravinami mají nějakou špatnou zkušenost, 94,4 % respondentů zkrátka jen preferuje jiné země. Je třeba podotknout, že zde bylo možné rozhodnout se pro více než jednu možnost. Největší oblibu prokázaly potraviny pocházející z České republiky následované italskými potravinami. Z celkových 22 respondentů 1 uvedl, že preferuje jak potraviny dovážené z Itálie, tak ty vyprodukované u nás. Šest respondentů se shodlo pouze na Itálii, 13 nejčastěji nakupuje jen české potraviny a 1 dotázaný zvolil Francii.

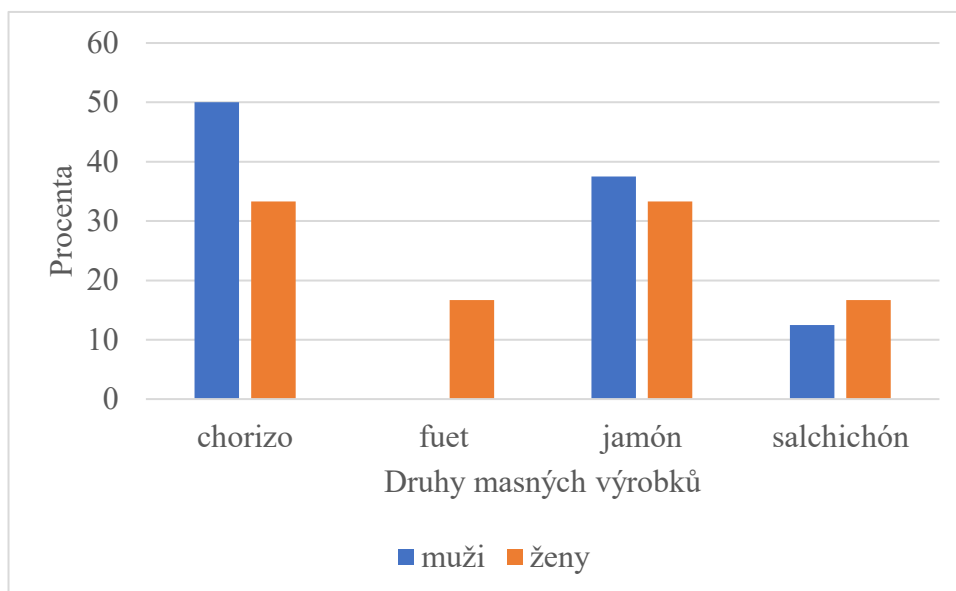
Při zkoumání rozdílných preferencí podle věku dotázaných bylo zjištěno, že věkovou kategorii 18-30 let nejvíce zajímá cena a kvalita. Obě tyto odpovědi tvořily 32,5 %. Druhá věková kategorie, tj. 31-50 let, měla shodné názory a jejich rozhodování záviselo z 37,2 % na ceně a z 27,9 % na kvalitě. Předposlední kategorie 51-70 let vykazuje mírnou změnu, konkrétně jde o nahrazení kvality za oblibu. Obě tyto odpovědi tvořily 33,3 % podílu.

U otázek zabývajících se oblibou španělských potravin, mohli respondenti rovněž odpovědět jednou či více možnostmi. Z celkového počtu 101 dotázaných pouze 62 z nich zodpovědělo, že sleduje zemi původu potravin, a že ty tyto potraviny nakupují cíleně neboli

s vědomím jejich původu. Z výsledného počtu respondentů (ze všech věkových kategorií) celkem 35,77 % nejčastěji nakupují zeleninu. Tento výsledek odpovídá statistikám ČSÚ, kde je dovoz ovoce a zeleniny na prvním místě. A právě ovoce je druhou nejčastěji nakupovanou španělskou potravinou, přesněji z 26,83 %. Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že třetí nejoblíbenější komoditou jsou vína, a to ve všech věkových kategoriích. Pouze poslední skupina, skládající se z respondentů od 71 let výše, nejvíce nakupují vína a to ze 40 % případů. A u osob spadajících do skupiny do 50 let, kteří na třetí pozici měli nákup olivových olejů. Toto zboží si bralo celkem 13,82 % dotázaných. Zbýlých 7,32 % tvoří nákup masa a masných výrobků.

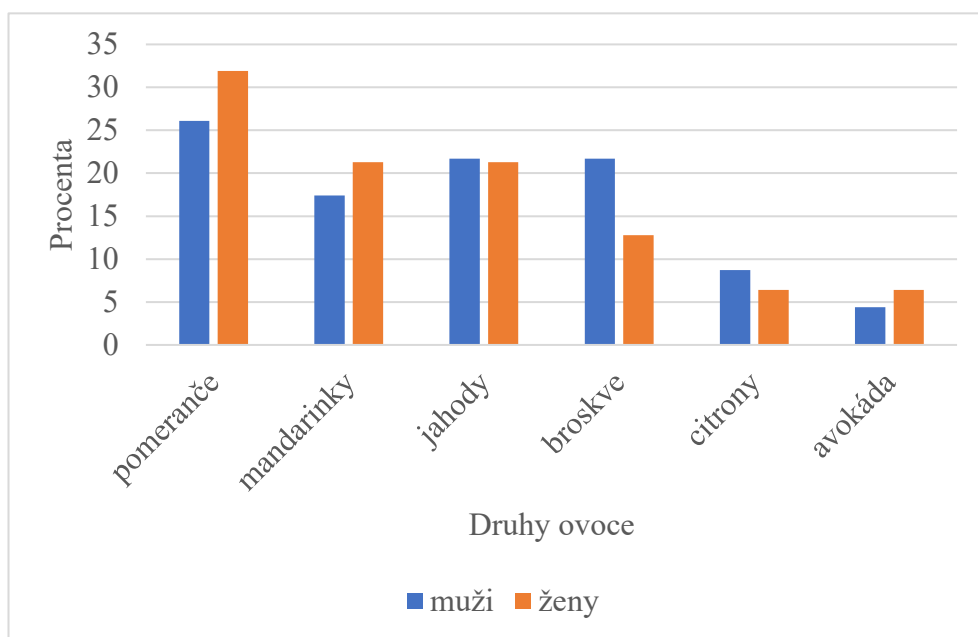
Graf 8 Nejvíce nakupované masné výrobky dle kategorie pohlaví

Zdroj: vlastní práce

Další výsledky tohoto šetření, zobrazeny v grafu č. 8 prokázaly tvrzení oslovených maloobchodů, které uvedli, že nejvíce nakupovanými masnými výrobky jsou jamón a chorizo. Na prvním místě se umístilo chorizo s 42,9 % a druhou nejvíce nakupovanou uzeninou se ukázal jamón zabírající 35,7% podíl. Salchichón si vybralo pouze 14,3 % ovšem stále byl vyhledávanější než fuet, který zabírá pouhých 7,1 %. A podle výpočtů tyto potraviny nakupují především muži.

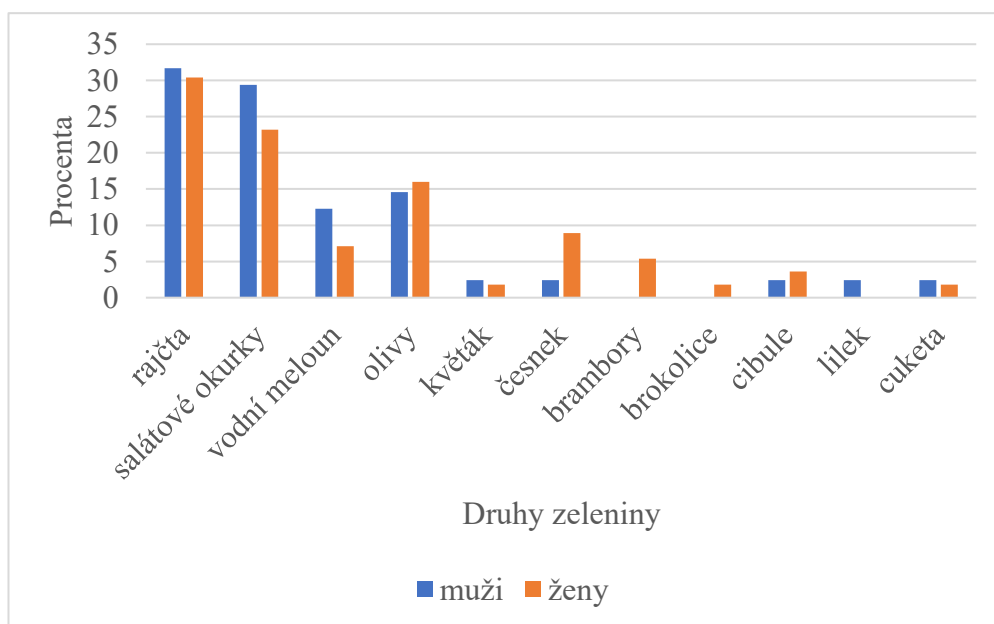
Graf 9 Nejvíce nakupované ovoce dle kategorie pohlaví

Zdroj: vlastní práce

Nejoblíbenějším ovocem se ukázali z 30 % pomeranče a z 21,43 % jahody. Následovaly mandarinky s 20 % a broskve s 15,71 %. Možnost „jiné“ zvolilo pouze 8 respondentů, z čehož nejčastějšími nakupovanými plody byly citrony a avokáda. V této oblasti naopak dominovaly ženy, které tvořily téměř dvě třetiny nákupu ovoce.

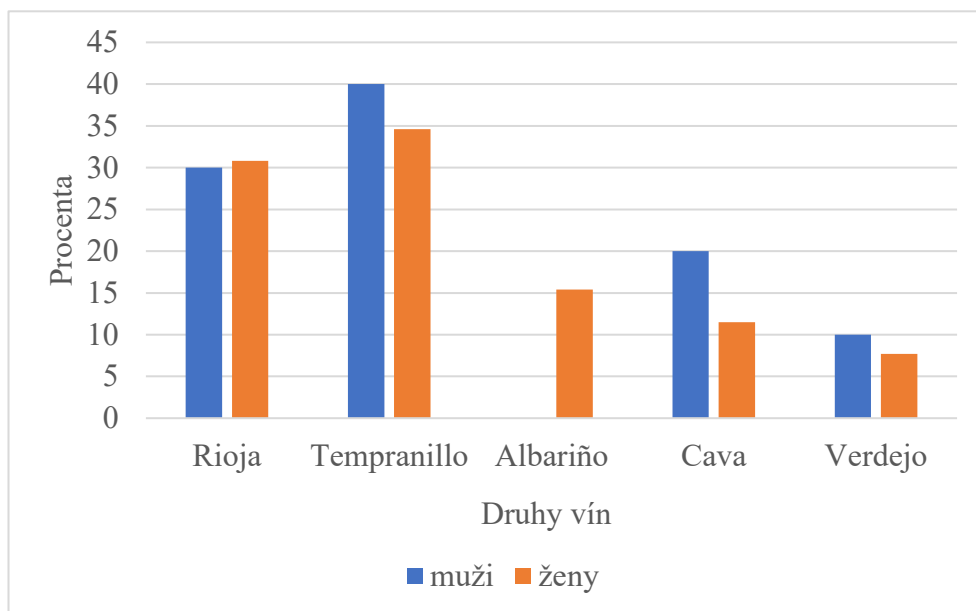
Graf 10 Nejvíce nakupovaná zelenina dle kategorie pohlaví

Zdroj: vlastní práce

Respondenti si za nejčastěji nakupované v 30,93 % případů vybrali rajčata, což opět odpovídá statistikám ČSÚ. Možnost „jiné“ využilo 9 dotázaných, přičemž nejčastější vepsanou zeleninou byl z 6,19 % česnek. A stejně jako tomu bylo u předchozí komodity i v tomto případě tyto potraviny nejvíce nakupovaly ženy.

Graf 11 Nejvíce nakupovaná vína dle kategorie pohlaví

Zdroj: vlastní práce

Ženy rovněž dominovaly v nákupu španělských vín, kde se jako nejvíce nakupované projevilo Tempranillo se svým 36,11% podílem. Druhou nejvíce nakupovanou byla respondenty zvolena z 30,56 % Rioja a 8,33 % zvolilo možnosti „jiné“. Všichni tito dotázaní, kteří navolili tuto možnost se shodli na nákupu vína s názvem Verdejo. Byl zde však jeden případ, kdy respondent zvolil možnosti „jiné“ a jako odpověď uvedl „červené víno“. Jelikož není uvedený konkrétní druh, tak není v této práci více popsáno.

Ze získaných odpovědí vyplývá, že 87,1 % z celkového počtu 62 dotázaných, kteří nakupují španělské potraviny, nakupují tyto potraviny v supermarketech. Zbylých 12,9 % se rozhodlo nakupovat tyto potraviny ve specializovaných obchodech. Navazující otázka byla do dotazníku vložena pro zjištění toho, co si všech těchto 62 dotázaných myslí, že by pomohlo přispět k navýšení návštěvnosti těchto zaměřených prodejen. Z úhlu pohledu 53,2 % respondentů by prospěla lepší propagace obchodů, zatímco 37,1 % se domnívá, že by se mělo otevřít více specializovaných obchodů pro španělské potraviny.

5 Zhodnocení výsledků

Z výsledků výzkumu bylo zjištěno, že import čerstvých produktů či těch na rostlinné bázi do České republiky v průběhu let 2018–2023 má klesající trend především z důvodu klimatických změn. Nejen jižní Evropa, ale celý svět se v poslední době potýká s vysokými teplotami a tím způsobeným suchem. V některých oblastech mají dokonce problémy s vodou, což je další velký problém nejen pro zemědělce. Tyto špatné podmínky ovlivňují jak kvalitu, tak dostupnost těchto potravin a mají negativní dopad na exportní potenciál Španělska. Rovněž mohou snižovat výnosy a zvyšovat náklady např. na zavlažování, což se projevuje v cenách a dostupnosti pro spotřebitele.

Španělsko by mělo začít více investovat do technologií a postupů, které by snižovaly spotřebu vody a zvyšovali efektivitu zavlažování, např. kapkové zavlažování či recyklace vody. Česko by již nemělo spoléhat na Španělsko, jako na předního dovozce vybraných potravin a mělo by hledat alternativní dodavatele.

Dovoz rajčat a olivového oleje postupem času viditelně klesá, ovšem je zde vidět i řešení problému v podobě konkurenčních zemí. Maroko svůj vývoz rajčat postupně navyšuje a mohlo by tedy jednou nahradit španělská rajčata na českém trhu. Zastoupení olivových olejů ze Španělska je však tak vysoké, že by ani další dva největší dovozci nebyli schopni dostat se na jeho hodnotu. Při zkoumání dovozu vepřového masa, pomerančů a mandarinek je naopak viditelný nárůst, s výjimkou pár let. Česká republika tak nemusí mít prozatím obavy z nedostatku těchto potravin. V případě produkce masa se totiž nejedná o průmysl, který by byl ovlivňován změnou počasí, a tak jediné poklesy dovozu byly způsobeny přerušением dodavatelských řetězců. A u citrusů je viditelná jejich větší přizpůsobivost zhoršujícím se podmínkám. Posledním zbožím jsou vína, která měla nekonzistentní průběh importu. Nejedná se sice o největšího dovozce vín, ale podle výsledků dotazníkového šetření se nejedná o zanedbatelnou komoditu importovanou ze Španělska. A stejně jako tomu bylo v případě ovoce a zeleniny i zde hraje významnou roli počasí, které, pokud se nezlepší, by mohlo představovat významnou překážku pro dovoz některých potravin.

6 Závěr

Při ohlédnutí zpět k teoretické části je zajímavé se na celou tuto situaci podívat z pohledu tehdejších teoretiků. Merkantilisté by se mohli obávat ztráty národní suverenity a přílišné závislosti na zahraničním obchodu, zatímco teoretici klasické ekonomie a neoklasická ekonomika by spíše viděli globalizaci jako pozitivní sílu, která může vést k růstu a efektivnímu využívání zdrojů. Při zkoumání obou pohledů dohromady je zřetelné, že globalizace je jistě prospěšná, avšak země by měly zůstat do jisté míry soběstačné.

I přes své současné potíže si Španělsko stále udržuje silnou pozici na českém potravinovém trhu. Tato země byla a s největší pravděpodobností i nadále bude tvořit patričnou část prohlubující se závislosti naší republiky v oblasti potravinářského průmyslu. Tato skutečnost je ve své podstatě jistou připomínkou vzájemného propojení a závislosti, které charakterizují dnešní globalizovaný svět.

Provedený výzkum poukázal na zásadní roli, kterou Španělsko hraje jako přední dovozce nejrůznějších potravin do České republiky. Tato závislost podtrhuje význam udržování stabilních obchodních vztahů a podpory vzájemné spolupráce mezi oběma zeměmi. Import vybraných potravin sice obohacuje rozmanitost dostupných produktů, ale zároveň vystavuje Česko rizikům spojeným se spoléháním se na jednoho (hlavního) dovozce. Samozřejmě jen v případě některých potravin, krásným příkladem je olivový olej, u kterého se ani spojením dvou druhých největších dovozců nedá mluvit o nahrazení neboli dosažení stejných hodnot jako v jeho importu ze Španělska. Pandemie Covidu-19 prokázala, jak křehké dodavatelské řetězce mohou být. Na druhou stranu také ukázala postupnou přizpůsobivost trhů. Proto je pro Českou republiku nezbytné diverzifikovat zdroje dovážených potravin a posílit domácí výrobní kapacity, aby se zmírnila rizika a zajistila potravinová bezpečnost tváří v tvář nejistotám.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní zdroje

- KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3396-8.
- KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN isbn978-80-7380-191-5.
- NELSON, Carl A. *Import/export: How to take your business across borders*. 4th ed. New York: McGraw Hill, c2009. ISBN 9780071482554.
- PETROVÁ, Eva. *Španělská vína*. Praha: Grada, 2003. Cesty za vínem. ISBN 80-247-0353-x.
- POSPÍŠIL, Richard, Vladimír HOBZA a Zdeněk PUCHINGER. *Finance a bankovníctví*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006. ISBN isbn80-244-1297-7.
- SVATOŠ, Miroslav. *Zahraníční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2708-0.
- ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4694-4.
- ŠULC, Jaroslav. O činnosti Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT). *Mezinárodní vztahy*. 1966, roč. 1, č. 3, s. 47-53. ISSN [0323-1844].
- ŽÁK, Milan. *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-172-3.

7.2 Internetové zdroje

- Neoklasická a standardní teorie obchodu. In: *Albatros Media* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://cdn.albatrosmedia.cz/Files/Sample/9383937/?name=Uk%C3%A1zka.pdf>
- G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. In: *CZ-NACE* [online]. c2018 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/G-velkoobchod-maloobchod-opravy-udrzba-motorovych-vozidel>
- Aktivní zušlechtovací styk. In: *Celní správa České republiky* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/RHU/Stranky/AZS.aspx>
- Pasivní zušlechtovací styk. In: *Celní správa České republiky* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/RHU/Stranky/pasivni-zuslechtovaci-styk.aspx>
- Základní informace k WTO a DDA. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2018 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/svetova-obchodni-organizace/zakladni-informace/zakladni-informace-k-wto-a-dda--7894/>
- WTO Director-General selection process. In: *World Trade Organization* [online]. 2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/dg_e/dg_selection_process_e.htm
- What we stand for. In: *World Trade Organization* [online]. [1995] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/what_stand_for_e.htm
- Základní informace o OECD. *Stálá mise České republiky při OECD v Paříži* [online]. [2023] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/index.html

- Organisational structure. In: *OECD [Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj]* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/structure/>
- V obchodech přibývají potraviny z dovozu. Prohlubuje se závislost hlavně na státech EU. In: *ČT24* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/v-obchodech-pribyvaji-potraviny-z-dovozu-prohlubuje-se-zavislost-hlavne-na-statech-eu-68932>
- Alkohol, tabák a spotřební daň. In: *Your Europe* [online]. [2023] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/alcohol-tobacco-cash/index_cs.htm
- Souhrnná teritoriální informace Španělsko. In: *Zastupitelský úřad ČR v Madridu* [online]. (PDF). 2020 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: [https://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/29/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Spa%20nlsko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202020.120831699.pdf](https://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/29/Nahled%20STI%20(PDF)%20Spa%20nlsko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202020.120831699.pdf)
- Dopad invaze Ruska na Ukrajinu na trhy: reakce EU. In: *Rada Evropské unie* [online]. [2024] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-response-ukraine-invasion/impact-of-russia-s-invasion-of-ukraine-on-the-markets-eu-response/>
- Energy Without Russia. The Case of Spain. In: *Friedrich-Ebert-Stiftung* [online]. (PDF). c2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/budapest/20488.pdf>
- Electricity and gas prices stabilise in 2023. In: *Eurostat* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20231026-1>
- Nové potravinářské předpisy EU. In: *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2023, 2018-2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/mze/potraviny/legislativa/nove-potravinarske-predpisy-eu>
- Crops and livestock products. In: *FAO [Food and Agriculture Organization of the United Nations]* [online]. c2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.fao.org/faostat/en/#data/QCL/visualize>
- Exportación/importación españolas de frutas y hortalizas. In: *FEPEX [Fepex Federación Española de Asociaciones de Productores Exportadores de Frutas y Hortalizas]* [online]. c2020 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.fepex.es/datos-del-sector/exportacion-importacion-esp%C3%B1ola-frutas-hortalizas>
- Souhrnná teritoriální informace Španělsko. In: *Zastupitelský úřad ČR v Madridu* [online]. (PDF). 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: [https://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2019/05/24/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Spa%20nlsko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202019.142525277.pdf](https://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2019/05/24/Nahled%20STI%20(PDF)%20Spa%20nlsko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202019.142525277.pdf)
- SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA. In: *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/-q368415---IiBXXPvj/zelenina-12-2019>
- SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA. In: *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/-q368431---55PHS4we/zelenina-12-2021>
- HARRIS, Jenn. La Tomatina festival: 20,000 people, 130 tons of tomatoes, 1 big mess. In: *Los Angeles Times* [online]. 2013 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z:

- <https://www.latimes.com/food/dailydish/la-dd-tomatina-food-fight-spain-20000-people-130-tons-tomatoes-20130828-story.html>
- Pohyb zboží přes hranice (PZpH). In: *Český statistický úřad* [online]. c2012 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>
  - Material vegetal – Naranja. In: *Ministerio de agricultura, pesca y alimentación* [online]. [2006] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mapa.gob.es/app/materialvegetal/fichamaterialvegetal.aspx?idficha=12>
  - Migrant seasonal workers in the European agricultural sector. In: *European Parliament* [online]. 2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689347/EPRS_BRI\(2021\)689347_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689347/EPRS_BRI(2021)689347_EN.pdf)
  - EU Citrus Annual 2023. In: *USDA [Foreign Agricultural Service]* [online]. (PDF). 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=EU%20Citrus%20Annual%202023_Madrid_European%20Union_E42023-0051.pdf
  - Aceite de oliva. In: *Ministerio de agricultura, pesca y alimentación* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/temas/producciones-agricolas/aceite-oliva-y-aceituna-mesa/aceite.aspx>
  - Olivový olej. In: *Evropská komise* [online]. [2022] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/crop-productions-and-plant-based-products/olive-oil_cs#oliveoilintheeu
  - ALOISE, Lauren. The Ultimate Guide To Spanish Olive Oil. In: *Spanish Sabores* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://spanishsabores.com/all-about-spanish-olive-oil/#Virgin_vs_Extra_Virgin
  - MACIAS, Miguel. A drought in Spain has cut production of olive oil and prices are rising. In: *NPR [National Public Radio]* [online]. 2023 [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2023/09/20/1200528565/a-drought-in-spain-has-cut-production-of-olive-oil-and-prices-are-rising>
  - Olivový olej je nejdražší za 26 let, příčinou je sucho ve Španělsku. In: *ASZ [Asociace soukromého zemědělství ČR]* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.asz.cz/clanek/10892/olivovy-olej-je-nejdrazsi-za-26-let-pricinou-je-sucho-ve-spanelsku/>
  - DRISCOLL, Killian. Spain’s wine regions in numbers and maps. In: *Artoba Tours* [online]. 2020 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.artobatours.com/articles/gastronomy-and-wine/spain-wine-regions-in-numbers-and-maps/>
  - SITUACIONÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA RÉVA VINNÁ A VÍNO. In: *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/-q368669---nedACd4C/rev-a-vinna-a-vino-2019?linka=a290763>
  - Spotřeba potravin 1948 až 2021 v grafech. In: *Český statistický úřad* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xj/spotreba-potravin-1948-az-2021-v-grafech>

- Wine in Spain. In: *OECD [The Observatory of Economic Complexity]* [online]. [2023] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/bilateral-product/wine/reporter/esp?redirect=true>
- STATE OF THE WORLD VINE AND WINE SECTOR 2021. In: *OIV [International Organisation of Vine and Wine]* [online]. (PDF). 2022 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.oiv.int/sites/default/files/documents/eng-state-of-the-world-vine-and-wine-sector-april-2022-v6_0.pdf
- Spanish Wine Export Sales Set New Record. In: *Foods and Wines from Spain* [online]. 2022 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.foodswinesfromspain.com/en/wine/news/2022/december/spanish-wine-export-sales-set-new-record>
- PŘIBÍK, Oldřich. Import vepřového masa do ČR stále roste, soběstačnost klesá. In: *Zemedelec.cz* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://zemedelec.cz/import-veprveho-masa-do-cr-stale-roste-sobestacnost-klesa/>
- Informe de fin de seguimiento del brote de listeriosis. In: *Ministerio de sanidad* [online]. (PDF). 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.sanidad.gob.es/gl/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/listeriosis/docs/Informe_cierre_Listeriosis_20190927.pdf
- Maroko bojuje s nedostatkem vody, většinu spotřebuje zemědělství. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/maroko-bojuje-s-nedostatkem-vody-vetsinu-spotrebuje-zemedelstvi/>
- ELJECHTIMI, Ahmed. Morocco restricts tomato exports over high domestic prices. In: *Reuters* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/africa/morocco-restricts-tomato-exports-over-high-domestic-prices-2023-03-24/>
- Average monthly electricity wholesale price in Germany from January 2019 to February 2024. In: *Statista* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1267541/germany-monthly-wholesale-electricity-price/>
- Olive Oil | Imports and Exports | 2022. In: *TrendEconomy* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://trendeconomy.com/data/commodity_h2/1509
- Olivy. In: *Italie-pruvodce.cz* [online]. c2018–2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.italie-pruvodce.cz/web/info/olivny>
- Olive Oil from Spain vs Italy Guide: Which is Better? In: *The Italian Way of Life* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.learnitalianpod.com/2023/03/22/olive-oil-from-spain-vs-italy/>
- Olio d'oliva – Ultime dal settore. In: *Ismea Mercati* [online]. 2019 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.ismeamercati.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/9224>
- Extreme weather and falling demand are pushing wineries into the red. In: *CNN [Cable News Network]* [online]. 2023 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2023/11/19/business/global-wine-production-falls/index.html>

7.3 Zdroje tabulek a grafů

- Pohyb zboží přes hranice (PZpH). In: *Český statistický úřad* [online]. c2012 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1	Teorie relevantních výhod – obě oblasti.....	13
Obrázek 2	Teorie relevantních výhod – oblast absolutní ztráty	14

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1	Rozdělení španělských potravin dle SITC – 2.....	29
Tabulka 2	Porovnání dovozu vepřového masa mezi největšími dovozci z let 2018–2023.....	42
Tabulka 3	Porovnání dovozu rajčat mezi největšími dovozci z let 2018–2023.....	43
Tabulka 4	Porovnání dovozu pomerančů a mandarinek mezi největšími dovozci z let 2018–2023.....	44
Tabulka 5	Porovnání dovozu olivového oleje mezi největšími dovozci z let 2018–2023.....	45
Tabulka 6	Porovnání dovozu vín mezi největšími dovozci z let 2018–2023	47
Tabulka 7	Pořadí zemí dle jejich dovozu potravin a živých zvířat do ČR v letech 2018–2023.....	50

8.3 Seznam grafů

Graf 1	Celkový dovoz objemu v kg španělského zboží v letech 2018–2023 dle SITC–1.....	28
Graf 2	Porovnání cen energií některých evropských zemí v první polovině roku 2023	33
Graf 3	Dovezený objem vepřového masa v letech 2018–2023	32
Graf 4	Dovezený objem rajčat v letech 2018–2023.....	34
Graf 5	Dovezený objem pomerančů a mandarinek v letech 2018–2023	36
Graf 6	Dovezený objem olivového oleje v letech 2018–2023.....	38
Graf 7	Dovezený objem španělských vín v letech 2018–2023	40
Graf 8	Nejvíce nakupované masné výrobky dle kategorie pohlaví	49
Graf 9	Nejvíce nakupované ovoce dle kategorie pohlaví	50
Graf 10	Nejvíce nakupovaná zelenina dle kategorie pohlaví	50
Graf 11	Nejvíce nakupovaná vína dle kategorie pohlaví.....	51

8.4 Seznam použitých zkratk

ČSÚ	Český statistický úřad
WTO	Světová obchodní organizace
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

Přílohy

Tabulky nezobrazené v hlavní části práce

Pohlaví

- Muž
- Žena

Věk

- 18-30
- 31-50
- 51-70
- 71 a více

Sledujete při nákupu potravin zemi původu?

- Ano
- Občas
- Ne

Proč nesledujete zemi původu?

- Nemyslím si, že je to důležité.
- Mám jiné priority.
- Nedostatek času.

Pokud máte jiné priority:

Podle čeho se tedy rozhodujete?

- Cena
- Kvalita
- Čerstvost
- Obliba
- Jiné

Nakupujete cíleně španělské potraviny?

- Ano
- Občas
- Ne

Nakupujete španělské potraviny při každém nákupu?

- Ano
- Občas
- Ne

Co hraje roli při nákupu potravin?

- Cena
- Kvalita
- Čerstvost
- Obliba
- Jiné

Co vás nejvíce ovlivňuje?

- Reklama
- Akce
- Slevy
- Nákupní seznam
- Jiné

Jaké španělské potraviny nakupujete?

- Maso a uzeniny
- Ovoce
- Zelenina
- Víno
- Oleje

Které konkrétní masné výrobky nakupujete?

- Jamón
- Chorizo
- Salchichón
- Fuet
- Jiné

Které konkrétní ovoce nakupujete?

- Pomeranče
- Mandarinky
- Jahody
- Broskve
- Jiné

Kterou konkrétní zeleninu nakupujete?

- Rajčata
- Salátové okurky
- Vodní meloun
- Olivy
- Jiná

Která konkrétní vína nakupujete?

- Rioja
- Tempranillo
- Albariño
- Cava
- Jiné

Kde tyto potraviny spíše nakupujete?

- Supermarket
- Specializované obchody

Co by z Vašeho hlediska mohlo zvýšit zájem o nákup typicky španělských potravin ve specializovaných obchodech?

- Větší počet těchto obchodů

- Lepší propagace obchodů
- Lepší reprezentace těchto potravin. (ochutnávky atd.)
- Tvorba edukačních programů
- Jiné

Co je důvodem, že nenakupujete tyto potraviny?

- Špatná zkušenost
- Preferuji jinou zemi
- Jiná

Kterou zemi tedy preferujete?

- Itálie
- Francie
- Německo
- Polsko
- Česko
- Jiné

Tabulky nezobrazené v hlavní části práce

Pořadí masných výrobků dle SITC – 4 v letech 2018–2023

Kód zboží	Název zboží	Kód země	Název země	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK (tis.)
0122	Maso vepřové, čerstvé, chlazené nebo zmrazené	ES	Španělsko	399 085 124	26 592 828
0172	Uzeniny nebo podobné výrobky z masa	ES	Španělsko	7 318 452	1 185 951
0125	Poživatelné vnitřnosti (ne drůbeží)	ES	Španělsko	6 966 803	146 826
0129	Maso a vnitřnosti, čerstvé, chlazené, zmrazené, j.n.	ES	Španělsko	2 436 806	315 137
0174	Maso a vnitřnosti (ne játra) drůbeže, připravené, j.n.	ES	Španělsko	2 332 445	230 229
0112	Maso hovězí, zmrazené	ES	Španělsko	2 307 242	251 613
0175	Maso a vnitřnosti (ne játra) vepřové, připravené, j.n.	ES	Španělsko	2 018 642	107 953
0161	Slanina, šunka a ostatní vepřové maso	ES	Španělsko	1 720 578	349 892
0111	Maso hovězí, čerstvé nebo chlazené	ES	Španělsko	1 583 056	207 818
0123	Maso, vnitřnosti drůbeže, čerstvé, chlazené, zmrazené	ES	Španělsko	766 267	45 722
0121	Maso skopové nebo kozí, čerstvé, chlazené, zmrazené	ES	Španělsko	254 972	38 625
0168	Maso a vnitřnosti, ne vepřové, solené, uzené apod.	ES	Španělsko	198 149	11 782
0176	Maso a vnitřnosti (ne játra) hovězí, připravené, j.n.	ES	Španělsko	142 342	17 032
0173	Játra všech zvířat, připravená nebo konzervovaná, j.n.	ES	Španělsko	52 305	6 560
0179	Ostatní připravené nebo konzervované maso	ES	Španělsko	12 254	1 367
0171	Výtažky a šťávy z masa, ryb, korýšů, měkkýšů apod.	ES	Španělsko	9	10

Pořadí ovoce a zeleniny dle SITC – 4 v letech 2018–2023

Kód zboží	Název zboží	Kód země	Název země	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK (tis.)
0545	Ostatní čerstvá nebo chlazená zelenina	ES	Španělsko	484 396 413	15 476 268
0579	Ovoce, čerstvé nebo sušené, j.n.	ES	Španělsko	295 273 555	9 863 313
0571	Pomeranče, mandarinky, klementinky čerstvé, sušené	ES	Španělsko	277 712 519	5 618 077
0544	Rajská jablíčka, čerstvá nebo chlazená	ES	Španělsko	117 679 930	3 813 448
0572	Ostatní citrusové ovoce, čerstvé nebo sušené	ES	Španělsko	107 329 532	2 806 648
0567	Zelenina, upravená nebo konzervovaná, j.n.	ES	Španělsko	52 288 222	1 923 588
0541	Brambory, čerstvé nebo chlazené (kromě batát)	ES	Španělsko	28 914 008	365 670
0589	Ovoce, ořechy a jedlé části rostlin konzervované jinak, j. n.	ES	Španělsko	19 104 560	690 349
0546	Zelenina (neupravená nebo uvařená v páře nebo ve vodě), zmrazená	ES	Španělsko	9 249 895	358 890
0566	Zelenina upravená, konzervovaná ne octem ap., j.n.	ES	Španělsko	8 599 923	22 012

0548	Zeleninové výrobky, kořeny a hlízy	ES	Španělsko	7 893 904	84 849
0581	Džemy, marmelády, pasty, pyré vařené, příp. slazené	ES	Španělsko	7 533 768	238 706
0575	Hrozny, čerstvé nebo sušené	ES	Španělsko	4 349 354	228 366
0599	Šťávy z ostatních druhů ovoce a zeleniny, směsi šťáv	ES	Španělsko	3 997 499	189 224
0591	Pomerančová šťáva	ES	Španělsko	3 533 783	112 361
0577	Jedlé ořechy, čerstvé nebo sušené	ES	Španělsko	2 775 496	381 813
0593	Šťáva z jiného jednotlivého druhu citrusového ovoce	ES	Španělsko	2 437 339	79 826
0583	Ovoce a ořechy, nevařené nebo uvařené, zmrazené	ES	Španělsko	945 862	51 418
0574	Jablka, čerstvá	ES	Španělsko	661 568	20 364
0573	Banány	ES	Španělsko	539 485	11 398
0542	Luštěninová zelenina, sušená, loupaná, případně dělená	ES	Španělsko	464 910	12 099
0582	Ovoce a ořechy předběžně konzervované	ES	Španělsko	459 025	23 332
0561	Zelenina sušená, celá, řezaná, krajená, lámána nebo v prášku	ES	Španělsko	371 125	31 442
0576	Fíky, čerstvé, sušené	ES	Španělsko	352 233	24 844
0592	Grapefruitová šťáva	ES	Španělsko	206 783	9 706
0547	Zelenina předběžně konzervovaná, nevhodná k konzumaci	ES	Španělsko	191 852	12 986
0564	Prášek, mouka a lupínky z brambor, ovoce a zeleniny ,j. n.	ES	Španělsko	90 526	11 591

Pořadí vín dle SITC – 4 v letech 2018–2023

Kód zboží	Název zboží	Kód země	Název země	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK (tis.)
1121	Víno z čerstvých hroznů	ES	Španělsko	111 416 262	2 401 553
1124	Lihoviny; likéry a ostatní alkoholické nápoje	ES	Španělsko	8 238 776	896 370
1110	Nealkoholické nápoje, j.n.	ES	Španělsko	2 466 677	84 145
1123	Pivo vyrobené ze sladu	ES	Španělsko	352 956	7 966
1122	Kvašené nápoje, j.n. (např. jablečný mošt, medovina)	ES	Španělsko	243 384	10 316

Pořadí olejů dle SITC – 4 v letech 2018–2023

Kód zboží	Název zboží	Kód země	Název země	Netto (kg)	Stat. hodnota CZK (tis.)
4214	Olivový olej, ostatní oleje získávané z oliv	ES	Španělsko	21 461 778	1 910 797
4215	Slunečnicový, saflorový (světlicový) olej, frakce	ES	Španělsko	523 316	22 178
4229	Ostatní nevysychavé rostl.tuky,surové,rafinované ap.,jiné než "vláčné"	ES	Španělsko	323 401	30 623
4211	Sojový olej, jeho frakce	ES	Španělsko	27 200	947
4222	Palmový olej, jeho frakce	ES	Španělsko	10 040	381
4217	Řepkový, kolzový, hořčičný olej, jejich frakce	ES	Španělsko	2 000	121
4223	Kokosový olej (z kopry), jeho frakce	ES	Španělsko	1 500	300
4221	Lněný olej, jeho frakce	ES	Španělsko	236	102
4213	Podzemnicový olej, jeho frakce	ES	Španělsko	23	6
4224	Palmojádrový, babassový olej, jejich frakce	ES	Španělsko	19	22

Finanční zhodnocení zboží dle SITC–1

Název zboží	Název země	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (tis.)
Potraviny a živá zvířata	Španělsko	11 854 235	13 093 597	13 328 898	13 533 915	17 308 791	19 822 583
Nápoje a tabák	Španělsko	697 571	706 593	613 730	712 034	658 686	722 615
Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	Španělsko	529 235	526 162	529 249	691 393	916 955	800 391
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	Španělsko	66 753	53 480	57 474	96 837	162 285	220 615
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	Španělsko	423 186	385 380	322 898	342 083	465 551	543 872
Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	Španělsko	9 537 162	10 455 075	11 902 528	13 043 742	15 030 644	15 514 619
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	Španělsko	10 531 946	10 580 244	9 754 073	11 646 115	13 523 650	14 491 028
Stroje a dopravní prostředky	Španělsko	30 815 761	30 854 505	29 574 641	35 848 593	35 997 219	35 883 163
Průmyslové spotřební zboží	Španělsko	4 333 327	4 200 705	4 112 533	4 611 956	4 960 774	5 682 262
Komodity a předměty obchodu, j.n.	Španělsko	21 719	10 025	40 296	1 058 101	61 936	59 584